

СТРАТЕГІЯ 2021

**ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ**

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ

**«Інформаційні технології в державному
управлінні»
Ініціативи Президента України**

Інформаційно–бібліографічний бюлетень

Головний редактор

С. В. Полтавець, в.о.директора Фонду Президентів України,
канд. політ. наук, ст. наук. співроб.

Відповідальні за випуск

В.М. Удовик, ст. наук. співроб. інформаційно–аналітичного відділу
Фонду Президентів України, канд. іст. наук

Інформаційні та бібліографічні матеріали підготували

В.М. Удовик, Л.Г. Дем'яненко,
М.Б. Кушнарьова, Є.В. Глушук

Заснований у 2014 році
Виходить один раз на місяць

Адреса редакції:

НБУВ, пр–т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 525–54–70
E–mail: fpu@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2021

Передрук за погодженням

«Інформаційні технології в державному управлінні»

(Ініціативи Президента України)

Випуск 05 (91)

(огляд матеріалів ЗМІ за 1 – 31 травня 2021 р.)

Зміст

Анонс.....	4
Офіційна інформація.....	7
Регіональні ініціативи.....	36
Експертний погляд.....	39
Блоги та соціальні мережі	46
Зарубіжний досвід.....	54
Новітня бібліографія зарубіжних та вітчизняних досліджень з проблематики електронного урядування.....	62

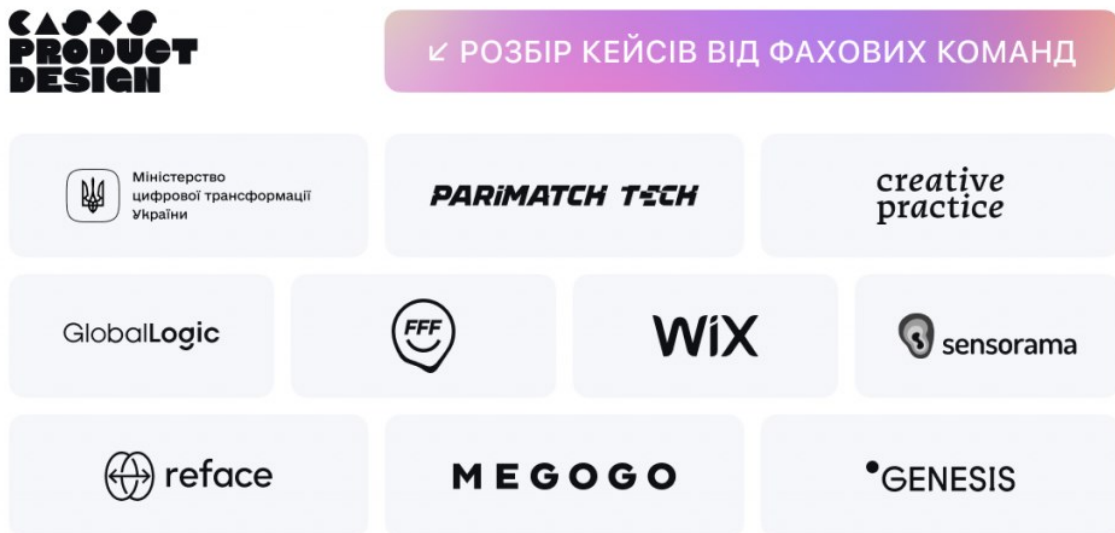
Анонс

17 червня 2021 р. (Київ)

Конференція CASES: Product Design.

17 червня відбудеться онлайн-конференція CASES: Product Design 2021. На заході виступлять фахівці з Міністерства цифрової трансформації України, Reface, WIX, Sensorama Lab, Genesis, GlobalLogic, FFFACE, MEGOGO, Креативної Практики та Parimatch Tech – вони ділитимуться досвідом створення цифрових продуктів.

Всі доповіді пройдуть у форматі кейс-стаді. Тобто, доповідачі будуть ретельно розбирати кожне завдання, процес його виконання та отримані результати.

Конференція відбуватиметься онлайн з прямою трансляцією з київського креативного простору РМНУВ.

Після закінчення трансляції учасники отримають запис конференції і зможуть переглядати його в зручний для себе час.

Ціна на конференцію 2 100 грн, але до 1 травня діє ціна для ранніх пташок – 700 грн. А для команд передбачена можливість придбати корпоративний доступ до конференції.

Реєстрація та детальна інформація доступна [на сторінці заходу](https://nachasi.com/2021/04/22/cases-product-design) (<https://nachasi.com/2021/04/22/cases-product-design>).

16-29 серпня 2021 р. (Франкфурт, Німеччина)

Літня школа Viadrinicum 2021. Transsectoral DigitalLab: (Dis-) Assembling the (Post-) Digital Social.

Viadrinicum – щорічна літня школа, присвячена країнам Східного партнерства та країн Центральної та Східної Європи. У 2021 році вона

відбудеться у форматі цифрової лабораторії, спрямованої на дослідження соціальних та політичних аспектів дигіталізації.

Summer School Viadrinicum 2021.

Transsectoral DigitalLab:(Dis-)Assembling the (Post-)Digital Social
Frankfurt (Oder)/Online, 16-29 August 2021

Viadrinicum is an annual summer school devoted to the countries of the Eastern Partnership, and the larger context of Central and Eastern Europe. This year's edition is designed as a transsectoral DigitalLab, aiming to explore social and political dimensions of digital transformation from multiple theoretical and methodological perspectives. With the help of academic seminars, the school will allow its participants to critically engage with the notions of the digital self and the (post-)digital social, datafication and algorithmisation of life, as well as digital infrastructures and smart technologies.

Among others, the programme includes the following contributions:

- Dr. Evgeny Morozov, Smart City for All: (Re-)Politicizing the Right to the Digital City (tbc)
- Dr. Geert Lovink (Amsterdam), Concepts of Critical Internet Culture
- Prof. Dr. Jan-Hendrik Passoth (Frankfurt/Oder), Public Value Tech? Platforms, Digital Infrastructure and Public Services
- Prof. Dr. Ulrike Klinger (Frankfurt/Oder), Protests, Platforms and the Digital Public Sphere
- Prof. Dr. Jürgen Neyer & Dr. Susann Worschech (Frankfurt/Oder), Local Democracy in Smart Cities
- Case studies of several activist and artistic initiatives from Eastern and Central Europe

Parallel to that, the school also features three Lab.Workshops (Art.Lab, Doc.Lab, Research.Lab), where the participants will be able to enhance practical and methodological skills, by means of developing their own small (team) projects under the close guidance of facilitators from the respective fields. The results will be presented in a public exhibition in cooperation with the Brandenburg State Museum for Modern Art (BLMK).

Besides that, there will be round tables with researchers from the Center for East European and International Studies (ZOiS, Berlin), artistic contributions, an online film screening and an Open Space session, where participants will have a chance to discuss their own scientific or cultural projects with others.

Depending on the epidemiological situation, the school will take place in a hybrid format or entirely online.

Participants of the school will be able to receive a scholarship (up to 200 €) that can be used to cover transportation expenses, in case a visit to Frankfurt (Oder) is possible, or other expenditures related to their project work during the school.

Applications are welcome from anyone meeting the following requirements:

- You are a student, a PhD candidate, an NGO activist or an artist up to 35 y/o, from any country of the world;

- You have a genuine interest in transsectoral and interdisciplinary approaches to the topics of digitalisation;
- Your knowledge of English is sufficient to take an active part in the discussions.

Application form is to be filled out here: <https://t1p.de/iorb>

Deadline: 31 May 2021.

Preliminary programme and more details can be found at www.viadrinicum.blog (<https://gurt.org.ua/news/trainings/68737>).

Офіційна інформація

Міністерство цифрової трансформації підписало угоду зі Швейцарською агенцією з розвитку та співробітництва в межах Програми «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади».

Про це повідомила пресслужба Мінцифри.

В рамках партнерства міністерство впровадило, зокрема, послуги «Малятко, зміну місця реєстрації та сплату податків онлайн у кілька кліків, автоматичну реєстрацію ФОП, Дія.Цифрова освіта тощо.

Дана угода є продовженням меморандуму про співпрацю, який сторони підписали ще у вересні 2019 року.

«Фінансування в межах проекту розширюється до 6 313 640 швейцарських франків (193,7 млн грн). Кошти спрямують на е-послуги у сферах соцзахисту, пенсійного забезпечення, електронної демократії та на підвищення цифрової грамотності українців», – зазначають у міністерстві.

Наголошують, що досвід України є інноваційним і корисним для інших країн.

«Плануємо і надалі підтримувати Україну в її зусиллях щодо цифрової трансформації, щоб різні категорії українців мали рівний доступ до державних сервісів та інструментів електронної демократії», – розповіла **гендиректорка Агенції Патріція Данці (Швейцарія збільшила фіндопомогу Україні на цифровізацію // [**Мінцифри і Державна податкова служба оприлюднили фінансову звітність компаній в форматі відкритих даних, які доступні на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних.**](https://www.slovoidilo.ua/2021/05/29/novyna/ekonomika/shvejczariya-zbilshyla-findopomohu-ukrayini-cyfvovizacziyu. – 2021. – 29.05).</u></p></div><div data-bbox=)**

Міністерство цифрової трансформації відкриває фінансову звітність компаній в форматі відкритих даних. Про це у своєму Facebook написав **глава відомства Михайло Федоров.**

Державна податкова служба виконала вимоги оновленої редакції 835 постанови про відкриті дані і оприлюднила фінансову звітність компаній. Тепер цей набір даних публічно доступний на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних.

«Тривалий час бізнес в Україні не було легального доступу до фінзвітності, тому аналіз бізнес-партнерів проводився на основі неперевіреної інформації, а тіньовий ринок даних тільки зростав. В результаті підприємці не могли приймати зважених рішень про співпрацю з партнерами, а іноземні компанії – оцінити реальну ситуацію на ринку України», – зазначив міністр Федоров.

У Мінцифри відзначили, що розуміння ринку дозволить українським компаніям створити якісний і потрібний продукт, в цілому розвиває бізнес в Україні і відкриває можливості для зростання іноземних інвестицій. **Після відкриття фінзвітності бізнес зможе:**

- об'єктивно оцінювати свою компанію щодо інших конкурентів і розуміти свою частку ринку
- бачити підставні компанії-одноденки
- зробити переговорний процес з потенційними бізнес-партнерами більш прозорим
- краще розуміти, на яких умовах вести переговори
- прискорити підписання договорів – в деяких випадках директор не може самостійно підписувати угоди, якщо сума контракту перевищує половину чистих активів компанії.

Набір даних містить інформацію 2020 року про прибутки та збитки, інформацію про оборотних активах, фінансові результати, власний капітал, інформацію про кредиторську та дебіторську заборгованість понад 500 000 суб'єктів господарювання платників податку на прибуток.

У Мінцифри додали, що інтегрувати набір даних вже готові більшість наявних сервісів перевірки контрагентів (**Мінцифри відкриває фінзвітність в форматі відкритих даних // <https://biz.nv.ua/ukr/markets/vidkriti-dani-mincifri-oprilyudnila-finansovu-zvitnist-kompaniy-novini-ukrajini-50162580.html>. – 2021. – 28.05).**

Реєстрація потужностей операторів ринку – послуга, якою користуються сотні тисяч бізнесів. Лише минулого року її отримали понад 86 тисяч разів. Це сотні тисяч поїздок до держустанов, години черг та десятки ксерокопій. Тепер послуга доступна онлайн на порталі Дія – її презентувала Мінцифра під час Diia Summit 2.0.

Про це розповів **Віцепрем'єр-міністр – Міністр цифрової трансформації Михайло Федоров** в ефірі телеканалу «Перший діловий».

Назва цієї послуги – ідеальний приклад відсутності людяності у спілкуванні держави з людьми. Потужності ринку – це обладнання, завдяки якому виробляються, перевозяться та зберігаються харчові продукти.

«Це дуже популярна послуга серед підприємців, які пов'язані зі сферою громадського харчування. Раніше процедура була дуже бюрократизована. Тепер ми запустили її онлайн – жодних офлайн-комунікацій та корупційних зловживань. Подати заявку можна на порталі Дія за 10 хвилин у будь-який зручний для вас час та з будь-якого куточка України та світу. Швидко та зручно», – розповів Михайло Федоров під час ефіру.

Для операторів харчових продуктів. Це підприємство, що виробляє, зберігає, перевозить або продає харчові продукти. Оператором може бути фізична або юридична особа, а також агропродовольчий ринок у цілому.

Отже, це заклади громадського харчування, роздрібна торгівля, ферми – загалом усі підприємства, причетні до будь-якої стадії виробництва харчів. Це будь-яке обладнання для виробництва, зберігання або транспортування харчових продуктів. Від бджільництва, кав'ярні або МАФу з морозивом до вантажівок-холодильників та торговельних мереж супермаркетів.

Крім того, найближчим часом у Дії стануть доступними зміна та анулювання потужностей. Потім всі три послуги будуть повністю автоматичними без участі чиновників (*Зареєструвати потужності ринку можна на порталі Дія в декілька кліків // <https://thedigital.gov.ua/news/zareestruvati-potuzhnosti-rinku-mozhna-na-portali-diya-v-dekilka-klikiv>. – 2021. – 26.05*).

Європейська Бізнес Асоціація вперше провела експертне дослідження поточного стану цифрової трансформації на приватному та державному рівнях – Індекс цифрової трансформації 2021.

Дослідження проводилось у партнерстві з компаніями Хуавей Україна та SAP Ukraine. Учасники дослідження – 130 генеральних, операційних та технічних директорів членських компаній Європейської Бізнес Асоціації.

Під час презентації дослідження **заступник Міністра цифрової трансформації з питань євроінтеграції Валерія Іонан** прокоментувала результати дослідження, зокрема, що один із ключових бар'єрів розвитку цифрової трансформації в бізнесі – це відсутність цифрової грамотності (відзначили 31 % опитаних).

«У кінці 2019 року, до початку пандемії, ми провели перше в історії України дослідження цифрових навичок громадян. Виявилось, що 53 % українців володіють цифровими навичками нижче базового рівня, зокрема, 15 % українців взагалі не мають цифрових навичок. Саме тому ми реалізуємо проєкт [Дія.Цифрова освіта](#), щоб навчити 6 млн українців цифрової грамотності за 3 роки, а також реалізуємо освітні та консультативні ініціативи в межах проєкту Дія.Бізнес».

Найвищу оцінку серед складових індексу отримав загальний рівень цифрової трансформації компаній:

47 % директорів оцінили рівень цифрового розвитку свого бізнесу як помірний;

39 % – вважають, що він є високим;

5 % – дуже високим;

9 % респондентів вважають, що рівень цифрової трансформації їхніх компаній є низьким та дуже низьким.

Переважна більшість – 89 % опитаних вказали, що корпоративна стратегія їхньої компанії містить цілі цифрової трансформації.

На думку представників бізнесу, нижчими темпами відбувається цифрова трансформація галузей, у яких вони задіяні:

55 % опитаних вважають, що рівень цифрової трансформації галузей їхньої діяльності є помірним;

16 % – високим;

6 % – дуже високим;

23 % вважають його низьким або дуже низьким.

До трійки бар'єрів, що перешкоджають розвитку цифрової трансформації в бізнесі, директори компаній віднесли:

- зарегульованість та неефективне законодавство;
  - недостатнє фінансування;
  - низьку цифрову грамотність.
- 41 % директорів оцінюють рівень цифрової грамотності своїх співробітників як помірний, а 13 % вважають його низьким.
- Бізнес інвестує в розвиток цифрових технологій. За результатами опитування, пріоритетними інвестиціями у цьому напрямку є:
- взаємодія з клієнтами (CRM, електронна комерція, автоматизація маркетингу) – 85 % компаній;
  - аналіз даних – 55 %;
  - управління взаємодією зі співробітниками (базові HR-процеси, управління талантами, цифрове робоче місце) – 48 %.

55 % опитаних задовільно оцінюють обсяг та якість надання державних е-послуг. Водночас 38 % вважають, що рівень надання таких послуг є низьким або дуже низьким. Ще 7 % оцінили надання державних електронних послуг на високому рівні. Серед найбільш поширених електронних державних сервісів найкраще респонденти індексу оцінили роботу єдиного порталу державних послуг [Дія](#).

Найгірше серед складових індексу бізнес оцінив рівень розвитку цифрової інфраструктури, а також рівень цифрової інклюзії в Україні:

47 % респондентів оцінюють розвиток цифрової інфраструктури як помірний і 42 % – як низький або дуже низький;

54 % оцінюють рівень цифрової інклюзії як низький чи дуже низький і 32 % – як помірний.

Анна Дерев'янка, виконавчий директор Європейської Бізнес Асоціації: «Минулий 2020 рік спонукав бізнес до безпрецедентних змін та пришвидшення процесів цифрової трансформації, тому ми вирішили дослідити процеси розгортання діджиталізації. Ми сподіваємося, що отримані дані будуть корисними для усунення бар'єрів та пошуку точок зростання, а проведені дослідження у подальшому слугуватиме індикатором темпів цифрової трансформації бізнесу та державного сектору в Україні».

«Відкритий діалог сьогодні за участю усіх зацікавлених сторін – це приклад, як можна формувати ефективну екосистему для обміну досвідом та планування майбутнього на основі результатів Індексу цифрової трансформації», – зазначив **Ма Ці, директор Huawei Ukraine.**

Максим Матяш, директор SAP Ukraine: «Ми спостерігаємо динамічне зростання українського ІТ-ринку. Проте існують певні бар'єри, які гальмують розвиток цифровізації через досить складне регулювання галузі, еміграцію фахівців, слабку інфраструктурну підтримку нових проєктів, обмеження на використання хмарних технологій у держсекторі тощо. Це

підтверджують і результати експертного дослідження» (*Мінцифра взяла участь у презентації Індексу цифрової трансформації 2021 // <https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-vzyala-uchast-u-prezentatsii-indeksu-tsifrovoi-transformatsii-2021>. – 2021. – 25.05*).

В Україні поетапно вводять електронне правосуддя. Закон о поэтапном запуске Единой судебной информационно-телекоммуникационной системы (ЕСИТС) завтра вступит в силу.

Документ опублікований в виданні «Голос України».

Он вступит в силу на следующий день после обнародования.

Ожидалось, что система начнет работать сразу в комплексе со всеми модулями, и процессы будут происходить централизованно. Однако до настоящего времени ЕСИТС так и не заработала, несмотря на попытки ее ввести в начале 2019 года.

В Верховной раде объясняли, что препятствием стал ряд факторов, одним из ключевых из которых была неготовность всего объема модулей (подсистем) ЕСИТС к полноценному, стабильному функционированию.

Этот закон определяет, что запуск ЕСИТС будет поэтапным.

Отдельные подсистемы (модули) ЕСИТС начинают функционировать через 30 дней со дня опубликования Высшим советом правосудия в газете «Голос Украины» и на веб-портале судебной власти объявления о создании и обеспечении функционирования соответствующей подсистемы (модуля).

О начале запуска Единой судебной системы в составе всех необходимых подсистем ВСП также публикует объявление в «Голосе Украины» и на веб-портале судебной власти.

«Суд проводит рассмотрение дела по материалам судебного дела в бумажной или электронной форме в порядке, определенном положением о ЕСИТС и/или положениями, определяющими порядок функционирования ее отдельных подсистем (модулей)», – указано в законе (*Юлия Струк Электронное правосудие в Украине: закон о поэтапном введении завтра вступит в силу // <https://www.rbc.ua/rus/news/elektronnoe-pravosudie-ukraine-zakon-poetapnom-1621927572.html>. – 2021. – 25.05*).

Уже понад тисяча українців зареєстрували ФОП автоматично на порталі Дія.

Це найшвидша реєстрація бізнесу у світі – процес відбувається без держреєстратора і займає менше 2 секунд. Цю послугу презентували Мінцифра спільно з Мін'юстом 17 травня під час Diia Summit 2.0.

«Сьогодні був зареєстрований 1000-й ФОП автоматично, без участі реєстратора. Менше, ніж за 7 діб. Автоматичну реєстрацію ФОП ми запустили минулого понеділка. У нашій стратегії побудови цифрової держави – максимальна кількість послуг повинні надаватися без участі людського фактора», – написав **Віцепрем'єр-міністр – Міністр цифрової трансформації Михайло Федоров** у своєму телеграмі.

Реєстрація бізнесу, зокрема ФОП, одна з наймасовіших послуг, якою користуються українці на порталі Дія. Відкриття ФОП онлайн стало найпопулярнішою послугою з моменту запуску порталу Дія минулого року. Подати заяву можна за 10-15 хвилин.

Як це працює. На порталі Дія ви подаєте заяву. Більшість необхідних полів підтягнуться автоматично. Заява автоматично надходить у реєстр фізосіб-підприємців. 10 хвилин на заповнення заяви і декілька секунд на обробку.

За статистикою, раніше державний реєстратор витрачав 21 хвилину в середньому на обробку заяви. У 2020 році було відкрито 247 634 ФОП, а відповідно витрачено 5 мільйонів 200 тисяч 313 хвилин. А це – 43 роки! Саме така річна ефективність послуги автоматичної реєстрації ФОП. Такі послуги мають стати цифровим стандартом для України.

Проєкт було реалізовано за підтримки швейцарсько-української Програми EGAP, що фінансується Швейцарською агенцією з розвитку та співробітництва й реалізується Фондом Східна Європа та Фондом Innovabridge (*Бізнес за кілька секунд: більше 1000 українців зареєстрували ФОП автоматично через Дію за тиждень від запуску послуги // <https://thedigital.gov.ua/news/biznes-za-kilka-sekund-bilshe-1000-ukraintsiv-zareestruvali-fop-avtomatichno-cherez-diyu-za-tizhden-vid-zapusku-poslugi>. – 2021. – 24.05*).

Мінцифра працює над тим, щоб забезпечити рівний, швидкий та безпечний доступ до онлайн послуг та сервісів для кожного українця.

Тому партнер Мінцифри Програма розвитку ООН в Україні у рамках проєкту підтримки DIA оголошує тендер на пошук компанії для проведення глибинного тестування та аналізу екосистеми Дії.

Головна мета – переконатись, що портали, інструменти та програми електронних сервісів Дії повністю відповідають основним принципам доступності вебконтенту.

Серед основних вимог:

- організація має бути правильно зареєстрована,
- досвід у тестуванні та аналізі доступності від 3 років,
- щонайменше 2 проєкти подібного масштабу та складності
- відповідати вимогам щодо мінімального складу команди та її кваліфікації.

Більше інформації про конкурс та технічне завдання – за посиланням: https://procurement-notices.undp.org/view_notice.cfm?notice_id=78474 (*ПРООН оголошує тендер на тестування та аналіз доступності Дії // <https://thedigital.gov.ua/news/proon-ogoloshue-tender-na-testuvannya-ta-analiz-dostupnosti-dii>. – 2021. – 22.05*).

Плануєте отримати, змінити чи відновити посвідчення водія і не знаєте, як? Хочете зареєструвати автомобіль, привезений із-за кордону, або виготовити індивідуальні номерні знаки? Гід з державних послуг знає відповіді на всі запитання.

Зібрали для вас добірку послуг на Гіді для автомобілістів:

[Водійські права вперше](#)

[Міжнародні водійські права](#)

[Обмін водійських прав](#)

[Відновлення водійських прав](#)

[Реєстрація, перереєстрація вітчизняних авто](#)

[Реєстрація, перереєстрація іноземних авто](#)

[Реєстрація авто для виїзду за кордон](#)

[Відомість із реєстру транспортних засобів](#)

[Тимчасовий реєстраційний талон](#)

[Індивідуальний номерний знак](#)

Подати заявку на нове посвідчення можна в Дії всього за 5 хвилин. Для тих, у кого є водійське посвідчення, кожен годину Дія оновлюватиме розділ «Штрафи». Якщо будуть нові, то вони одразу там з'являться, а застосунок надішле сповіщення. За 5 днів до закінчення терміну оплати Дія нагадає про несплачений штраф, виписаний патрульним (*Послуги для автомобілістів на Гіді з державних послуг // <https://thedigital.gov.ua/news/poslugi-dlya-avtomobilistiv-na-gidi-z-derzhavnikh-poslug>. – 2021. – 21.05*).

Проект Міністерства цифрової трансформації та FAVBET «Цифровізація бібліотек», в рамках якого буде передано 5 тисяч комп'ютерів бібліотекам по всій країні, переміг на Антикризисовому PR марафоні в номінації «Найкращі практики взаємодії бізнесу з державою».

У межах національного проєкту з цифрової грамотності [Дія.Цифрова освіта](#) 5000 комп'ютерів буде передано для цифровізації сільських бібліотек по всій Україні. Мета – перетворити бібліотеки на сучасні хаби цифрової освіти та дати кожній людині можливість безкоштовно опанувати цифрові навички.

Яку проблему вирішує проєкт?

В Україні є понад 15 000 публічних бібліотек, більшість з яких – сільські бібліотеки та бібліотеки ОТГ. Лише близько 30 % з них комп'ютеризовані та мають підключення до мережі інтернет.

Доступ до безкоштовного користування комп'ютерною технікою в бібліотеках скоротить цифровий розрив. Наявність техніки в бібліотеках дозволить їм іти в ногу із часом, оцифровувати архівні фонди та бути актуальними для відвідувачів.

Партнери проєкту

Favorit Foundation є фондом – партнером проєкту. Проєкт реалізується за підтримки Офісу Президента та Української бібліотечної асоціації.

Хід виконання проєкту

Наразі 5 областей вже отримали більше 2000 комп'ютерів, які надає благодійний фонд «FAVORIT FOUNDATION». Бюджетні кошти на цю ініціативу не витрачаються.

Завершення проєкту стане реальним кроком до масштабного перетворення бібліотек по всій країні на сучасні хаби цифрової освіти, де навчання відбувається впродовж життя (підхід life long learning) (*Проєкт Мінцифри та FAVBET «Цифровізація бібліотек» став найкращою практикою взаємодії бізнесу з державою // <https://thedigital.gov.ua/news/proekt-mintsifri-ta-favbet-tsifrovizatsiya-bibliotek-stav-naykrashchoyu-praktikoyu-vzaemodii-biznesu-z-derzhavoyu>. – 2021. – 21.05).*

Платформа «[Всеукраїнська школа онлайн](#)» відтепер доступна у вигляді мобільного застосунку. Школярі 5-11 класів можуть навчатися в надзручному для себе форматі. Адже згідно з дослідженням Державної служби якості освіти, 89 % учнів для дистанційного навчання використовують саме смартфони.

«Всеукраїнська школа онлайн – це освітній продукт світового рівня, що динамічно розвивається. Буквально нещодавно ми презентували кабінет учителя на платформі. А сьогодні вже запускаємо мобільний застосунок. Популярність платформи та відгуки учнів і вчителів про високу якість уроків у Всеукраїнській школі онлайн надихають продовжувати цифровізацію української освіти», – **Валерія Іонан, заступник Міністра цифрової трансформації з питань євроінтеграції.**

ВШО стартувала в грудні 2020 року за ініціативою Міністерства цифрової трансформації, Міністерства освіти і науки та Українського інституту розвитку освіти як відповідь на виклики карантину, а також щоб забезпечити рівний доступ до якісного україномовного навчального контенту учням та вчителям. За розробку застосунку відповідали головні виконавці всього проєкту – громадська спілка «Освіторія», а запущено його за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Застосунок ВШО вже доступний для операційної системи Android, яку мають понад 80 % користувачів платформи. Додаток можна безкоштовно завантажити:

- на Play Market від Google

<https://play.google.com/store/apps/details?id=ua.net.e.school>

- в AppGallery від

Huawei <https://appgallery.huawei.com/#/app/C104281791>

Незабаром додаток вийде і для користувачів iOS. Мобільні оператори lifecell, Vodafone та Kyivstar забезпечують його користувачам безоплатний доступ до мобільного інтернету: при користуванні платформою через вебверсію або застосунок інтернет-трафік не тарифікується.

«Створення мобільного застосунку для Всеукраїнської школи онлайн – одне з наших стратегічних завдань на цей рік із розвитку та модернізації платформи. Навчання в смартфоні та урок за одним кліком вже не фантастика – це наша нова реальність. Ми сподіваємось, що користувачі оцінять новий функціонал і застосовуватимуть його в повсякденному навчанні, одночасно підвищуючи рівень своєї цифрової компетентності», – зазначив **Артур Селецький, заступник Міністра освіти і науки України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації**.

Застосунок ВШО – це повноцінний інструмент для зручного навчання з мобільних пристроїв, орієнтований перш за все на школярів. У ньому є доступ до всіх курсів і матеріалів, розміщених на платформі. Також учні можуть брати участь в обговореннях та комунікувати зі своїми однокласниками. Можливості застосунку будуть поступово розширюватися.

«Освіта має відповідати викликам та потребам часу. Понад 125 тисяч учнів, кожен шостий учитель та більше половини навчальних закладів України користуються ВШО для навчання, причому 75 % заходять саме зі смартфонів. Отже, потрібно розвивати функціонал та зручність ВШО та йти туди, де є наші користувачі», – сказала **Анна Сидорук, операційна директорка громадської спілки «Освіторія» та очільниця проєкту «Всеукраїнська школа онлайн»**.

На початку квітня на сайті ВШО з'явилася функція «Кабінет учителя»: вчителі отримали змогу збирати учнів у віртуальні класи та призначати курси для перегляду, організувати дискусії та переглядати успішність учнів та учениць на курсі. Наступний крок для ВШО – перенести в онлайн-формат всю шкільну програму для 5-11 класів.

Зараз на платформі вже понад 1500 уроків та понад 167 тисяч користувачів (125 тисяч учнів, 34 тисячі вчителів та більш як 8 тисяч слухачів). У планах завершити створення контенту до початку нового навчального року.

Сайт платформи ВШО: <https://lms.e-school.net.ua>

Фейсбук-сторінка ВШО: <https://www.facebook.com/eschool.net.ua>

(Дистанційка у смартфоні. Мінцифра з партнерами запустили мобільний застосунок «Всеукраїнська школа онлайн» // <https://thedigital.gov.ua/news/distantsiyka-u-smartfoni-mintsifra-z-partnerami-zapustili-mobilniy-zastosunok-vseukrainska-shkola-onlayn>. – 2021. – 20.05).

Зрозумілі, прозорі та доступні для всіх інструменти електронної участі. Саме такі цифрові стандарти у сфері е-демократії встановила Мінцифра для того, щоб спростувати життя українців. Щодня ми працюємо над створенням державних сервісів нового покоління – без черг, бюрократії та корупції. Результати вже може відчутти кожен. У межах тижня Відкритого Уряду Мінцифра спільно з партнерами обговорили необхідність участі громадян у демократичному процесі в Україні.

Розвиток інструментів е-участі та залучення суспільства до ухвалення рішень – це не лише показники успішної демократії, а й необхідність для ефективної розбудови спільнот та запорука їх зростання. Україна рухається в напрямку активної електронної участі. Про це свідчить рейтинг е-участі ООН, у якому торік ми покращили результати на 29 позицій.

Вже у 2022 році плануємо втілити амбітну мету – потрапити до першої 20-ки країн з найбільш розвиненою е-участью громадян у комунікації з державою. Для цього ми і запускаємо єдину національну платформу взаємодії органів виконавчої влади з громадянами та інститутами громадянського суспільства [ВзаємоДія](#).

Цей сервіс стане провідником у світ е-демократії в Україні. Вам більше не доведеться:

- пересилати поштою або привозити особисто документи для подання на конкурси проєктів громадських організацій;
- «гуглити» контакти органів виконавчої влади на різних сайтах;
- шукати, де звернутися до органів влади зі своїми пропозиціями, зверненнями чи запитами.

Все це буде доступним на ВзаємоДії. Більше того, статуси розгляду по них можна відстежувати онлайн та отримувати відповідь в особистий кабінет. Також ми плануємо зібрати на одному ресурсі акти для громадського обговорення – стежити за оновленнями в регулюванні та вносити свої пропозиції стане простіше.

Створення ВзаємоДії є пріоритетом для уряду. Майданчик розроблений за міжнародними стандартами у сфері е-демократії та втілює головні цінності партнерства: доступ до публічної інформації, участь громадськості та підзвітність.

Платформа розширює можливості участі в політиці вразливих категорій громадян, які нині мають менше змоги впливати на публічні рішення. Більше того, користувачі зможуть отримувати якісний зворотний зв'язок з кожного окремого інструмента. Команда Мінцифри не лише збирає в єдиному «вікні» всі ці елементи, а й аналізує недосконалості, щоб надалі кожен канал комунікації став ще ефективнішим.

Нам важливо почути та врахувати різні точки зору від широкого кола учасників. Саме тому спільно з партнерами активно залучаємо громадськість до тестування функціоналу платформи. Зокрема, запропонували громадським організаціям перевірити роботу модуля е-конкурсів. Відгукнулися як досвідчені ГО, які раніше вже мали досвід участі в конкурсах проєктів інститутів громадянського суспільства, а також були у складі конкурсних комісій, так і новачки в заявках на державні гранти.

«Якісні та прозорі інструменти електронної участі є надважливим компонентом впливу на ухвалення рішень. Головне завдання ВзаємоДії – спростити процедури е-участі та зробити їх зрозумілими для всіх, налагодити безперервний діалог між суспільством і державою. Платформа посилить можливості громадян у сфері електронної демократії та дозволить кожному

долучитися до політичних процесів не лише своєї громади, а й країни загалом. Оскільки думка кожного українця має бути почута та врахована», – зазначила **заступниця міністра цифрової трансформації Людмила Рабчинська**.

«Платформа Взаємодія стане ключовим компонентом відкритого урядування в Україні, що враховує найкращі міжнародні стандарти відкритості та прозорості. Вона об'єднає усі механізми взаємодії та інструменти електронної демократії (електронні звернення, петиції, публічні консультації та ін.). Громадянам більше не буде потрібно проходити квести з пошуку інформації та онлайн-інструментів громадської участі на різних сайтах різних органів виконавчої влади», – повідомив **Державний секретар Кабінету Міністрів України Олександр Ярема**.

«Сьогодні ми можемо говорити про те, що е-демократія стала важливим напрямком у національному порядку денному і ми виходимо на рівень формування повноцінної державної політики в цій сфері, яка повинна стартувати зі створення дорожньої карти просування України в рейтингу ООН з е-демократії. Парламентська робоча група з е-демократії готова слугувати тим майданчиком, який поєднає всі зацікавлені сторони, – представників виконавчої влади, міст, експертів, громадянського суспільства для того, щоб напрацювати єдину узгоджену політику розвитку е-демократії і досягти цілі – Україна у топ-20 ООН країн з е-демократії», – розповіла **народна депутатка, голова підкомітету електронної демократії Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації Вікторія Подгорна**.

Дякуємо за участь та підтримку Секретаріату Кабінету Міністрів України, Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації, Громадській раді при Мінцифрі та нашим партнерам Програмі EGAP, що фінансується Швейцарською агенцією з розвитку та співробітництва та реалізується Фондом Східна Європа, Програмі розвитку ООН в Україні, проєкту Ради Європи «Зміцнення громадської участі у демократичному процесі прийнятті рішень в Україні» та Національному Демократичному Інституту (*Мінцифра робить інструменти електронної демократії доступними для всіх // <https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-robot-instrumenti-elektronnoi-demokratii-dostupnimi-dlya-vsikh>. – 2021. – 20.05*).

За півтора роки Україна зробила значний прорив у цифровізації. Перші у світі паспорти у смартфоні, найшвидша реєстрація бізнесу – усе це стало можливим завдяки програмі Президента «Держава у смартфоні», яку впроваджує Мінцифра разом із іншими міністерствами та міжнародними організаціями. За даними групи «Рейтинг», цю програму українці оцінили найвище – їй довіряють 64 % опитуваних.

«Ми будемо країну в смартфоні. І ми вже бачимо результат – 10 мільйонів користувачів у Дії! Ми йдемо вперед. Це зручно, швидко, а

головне – без корупції», – сказав **Президент України Володимир Зеленський** сьогодні під час підсумкової пресконференції «Президент 2.0».

Серед головних досягнень на шляху до побудови цифрової держави в 2021 році – Україна стала першою країною у світі, яка узаконила електронні паспорти й порівняла їх до паперових. А 17 травня команда Мінцифри під час Dіia Summit 2.0 презентувала масштабне оновлення Дії – понад 10 зручних електронних послуг.

Зміна місця реєстрації онлайн, податкова в декілька кліків, електронні петиції, е-підпис у смартфоні, автоматична реєстрація ФОП і ще багато революційних для України та світу послуг уже доступні на порталі та в застосунку Дія. А до 2024 року Мінцифра планує перевести 100 % публічних послуг в онлайн. Будь-яка послуга від держави буде доступною за кілька хвилин, не виходячи з дому. Замість десяти кабінетів – один портал – Дія.

У лютому також були презентовані 94 проєкти цифрової трансформації України у ключових сферах. Це історична подія на шляху до нової України без корупції, без бюрократії та без черг. Усе це дозволить Україні вже восени цього року ввійти в режим «без паперів».

Дослідження громадської думки проводилося впродовж 16-18 травня 2021 року. В опитуванні брали участь 2500 респондентів віком від 18 років в усіх областях, крім тимчасово окупованих територій Криму і Донбасу (*Українці найбільше довіряють програмі «Держава у смартфоні» та цифровізації – опитування «Рейтинг» // <https://thedigital.gov.ua/news/ukrainsi-naybilshe-doviryayut-programi-derzhava-u-smartfoni-ta-tsifrovizatsii-opituvannya-reyting>. – 2021. – 20.05).*

Записать свою прививку в электронную медицинскую карту – это гарантия, что рано или поздно вы получите паспорт вакцинации. Такой совет дали чиновники украинским гражданам во время форума «Украина 30».

Там в частности говорили о цифровизации медицины. Уже сейчас с помощью компьютера или смартфона можно записаться на прием к семейному врачу, получить код направления и назначить визит к узкому специалисту. Сейчас правительство работает над электронными больничными.

В Министерстве здравоохранения в очередной раз призвали соотечественников получать прививки от коронавируса и объясняют – паспорт вакцинации уже в ближайшие месяцы может позволить путешествия за границу (*Ирина Загородняя Гарантия получить паспорт вакцинации: украинцам советуют записывать прививки в электронную медкарту // <https://tsn.ua/ru/ukrayina/garantiya-poluchit-pasport-vakcinacii-ukraincam-sovetuyut-zapisyvati-privivki-v-elektronnyu-medkartu-1787074.html>. – 2021. – 19.05).*

Зміна місця реєстрації – одна з найпопулярніших послуг в Україні. Відтепер українці зможуть змінити прописку за 15 хвилин онлайн на порталі Дія – без зайвих довідок, папірців та відвідування державних органів. Послугу презентували під час Diiа Summit 2.0 17 травня. Її реалізували Мінцифра та Міністерство внутрішніх справ України.

Уже зараз Мінцифра спільно з МВС запроваджують експериментальний проєкт з електронною зміною реєстрації місця проживання. До нього вже доєднались Київ, Харків, Вінниця, Луцьк, Рівне, Кривий Ріг і Маріуполь, а впродовж року послуга буде доступна по всій території України.

«Це одна з найпопулярніших держпослуг, але її було складно отримати. Складність полягала саме в реєстрах громад. Вони обмінювалися інформацією лише на папері та не були пов'язані між собою. Це неефективно, незручно та дорого. Тому ми розробили модуль на базі Демографічного реєстру, який їх об'єднує. Це дозволить за декілька секунд надіслати необхідну інформацію, а отже надавати максимально швидкі послуги українцям», – розповів **Віцепрем'єр-міністр – Міністр цифрової трансформації України Михайло Федоров** в ефірі «Українського радіо».

Для експериментального проєкту потрібна буде тільки ID-картка та Дія. Нещодавно у Верховній Раді зареєстрували законопроєкт, який на рівні держави закріпить декларативну прописку. Після його ухвалення послуга буде доступна також і власникам паспортів-книжечок. Цим законопроєктом скасують «штамп про прописку» та довідку про місце проживання, яку з собою носять власники ID-картки. Крім того, більше не треба буде ходити у військкомат або ЦНАП із документами на житло.

Реєстрація не впливатиме на життєві ситуації. Оформлювати пенсію, документи чи отримувати медичну допомогу можна буде, не прив'язуючись до місця реєстрації.

Щоб скористатися послугою, потрібно зайти на портал Дія, у списку послуг знайти зміну реєстрації проживання й заповнити за 10-15 хвилин заяву. Власник житла має підтвердити запит і дати дозвіл на реєстрацію в житлі, яке внесено до реєстру нерухомого майна. Дані про нове місце проживання автоматично з'являться в реєстрі, а зняття з попереднього місця також відбудеться автоматично. Послуга буде надана протягом однієї доби.

Реєстрацію місця проживання дитини Мінцифра презентувала онлайн ще на першому Diiа Summit. Тоді пілотним містом став Харків. Зараз ми розширюємо послугу на нові міста – Кривий Ріг, Вінницю, Маріуполь, Луцьк та Рівне. Потрібно зазначити, що дитина до 14 років може бути зареєстрована лише за адресою своїх батьків, а житло, в якому заявник хоче зареєструвати дитину онлайн, не має перебувати в іпотечі або довірчій власності.

Мінцифра вдячна донорам та партнерам, які підтримали цю послугу та курс України на цифровізацію загалом. Серед них – EGAP, SURGE, Міністерство оборони України, Міністерство юстиції України, Міністерство внутрішніх справ України та Державна міграційна служба України. Кожна з презентованих послуг на Diiа Summit 2021 – наше спільне досягнення і

робота великої команди, яка над ними працювала. Разом із вами ми будемо цифрову державу з найзручнішими та найшвидшими онлайн-послугами (*Змінити прописку онлайн у Дії в кілька кліків. Наступний крок – скасування штампна про прописку // <https://thedigital.gov.ua/news/zminiti-propisku-onlayn-u-dii-v-kilka-klikiv-nastupniy-krok-skasuvannya-shtampa-pro-propisku>. – 2021. – 19.05).*

Для забезпечення прозорості та відкритості процесів роботи Держгеокадастру, налагодження діалогу між службою та громадськістю, забезпечення вільного доступу до інформації шляхом застосування сучасних технологій, було прийнято рішення щодо введення в дію нової структури Держгеокадастру та проведено роботу над модернізацією офіційного вебсайту. Про це повідомляє прес-служба відомства.

Зазначається, що у такий спосіб задля ефективного просування інформації про діяльність провідного у межах земельної реформи відомства, розширення цільової аудиторії, забезпечення ефективної роботи усіх інструментів транспарентності та підзвітності урядування, *оновлення сайту передбачило виконання таких пунктів:*

- оновлення інтерфейсу сайту, зокрема шрифтів, кольорової гамми, алгоритмів розміщення та наповнення інфоблоків;
- аналіз відвідування сторінок старої версії сайту та на підставі цього – розробку нової структури для забезпечення доступу до найпопулярніших розділів «в один дотик»;
- організацію доступу до однорідного набору даних в одному вікні;
- налаштування кешування сайту для забезпечення швидкодії;
- налаштування модулів безпеки та резервного копіювання;
- впровадження вдосконаленого функціонала для людей з вадами зору;
- налаштування адаптивної версії сайту (для роботи з мобільними пристроями) тощо.

Усі ці аспекти мають стати вагомим кроком для реалізації основних принципів Ініціативи «Партнерства «Відкритого Уряду»: прозорості, своєчасності та доступності для громадськості інформації, яка відповідає основним стандартам відкритих даних; безпосередньому залученню громадян до обговорень; запровадженню нових технологій в просуванні інновацій та розширенню можливостей використання технологій громадянами.

Наразі вебсайт працює в тестовому режимі. Тож свої зауваження або пропозиції стосовно його роботи ви можете надсилати на електронну адресу support@land.gov.ua (*Держгеокадастр оновив офіційний сайт // <https://agropolit.com/news/20650-derjgeokadastr-onoviv-ofitsiyinyi-sayt>. – 2021. – 19.05).*

Цифрова трансформація – це те, що сьогодні виділяє нас у світі. Ми будуємо цифрову державу. Державу, яка стає сервісом. Без бюрократії, черг та корупції. Про це розповів Віцепрем'єр-міністр – Міністр цифрової трансформації Михайло Федоров на відкритті другого дня Всеукраїнського форуму «Україна 30. Цифровізація». Він присвяченим ключовим цілям Мінцифри і завданням на наступні три роки.

Одна з головних цілей Мінцифри – оцифрувати 100 % державних послуг за 3 роки. 17 травня команда Мінцифри презентувала понад 10 нових послуг у Дії. Серед них – зміна місця реєстрації, сплата податків, заміна водійського посвідчення, реєстрація бізнесу, цифровий підпис та електронні петиції – все це онлайн, у декілька кліків. Просто, зручно, без зайвих нервів, чиновників та хабарів.

Михайло Федоров зазначив, що ефективно трансформувати державу на всіх рівнях вдається завдяки ефективній організаційній структурі. «Цифрова трансформація нашої країни – це в першу чергу зручність для громадян. Це антикорупція. Це можливість забезпечити рівний доступ для всіх українців до ресурсів. Це також зміни, спрощення, перетворення і часто ліквідація певних галузей та напрямків. Тому важливо побудувати ефективний менеджмент на рівні всієї держави. Коли ми це виконаємо, ми отримаємо державу, як зручний сервіс», – заявив Михайло Федоров.

Щоб прискорити цифровізацію країни, Мінцифра запровадила унікальну посаду – CDTO. Це заступники з цифрової трансформації, які сьогодні вже є в кожному міністерстві та поступово з'являються в обласних державних адміністраціях та громадах.

Крім того, Мінцифра працює над тим, щоб Україна стала найзручнішою країною у світі з точки зору надання державних послуг. Уже з 24 серпня держоргани не зможуть вимагати паперові документи у громадян, якщо вони є в електронних реєстрах. Так, Україна почне перехід до режиму «без паперів», що прискорить цифровізацію України та забезпечить максимально комфортні умови кожному українцю.

«Усі бюрократичні проблеми з папірцями, довідками та чергами виникають тому, що державні органи не вміють обмінюватися даними між собою. Ефективна держава не може розвиватися у кількох системах координат одночасно – паперовій і цифровій. Для нас є важливим, щоб електронний обмін даними став першочерговим. У Верховній Раді вже зареєстровано законопроект про режим paperless, який підписали рекордні 117 депутатів», – розповів Михайло Федоров.

Проект закону, зокрема, встановлює поняття е-послуг та закріплює особливості їх надання, адже до сьогодні законодавство України не регулювало питання надання державних послуг онлайн (**Михайло Федоров: Цифровізація – це поступове перетворення усіх державних послуг на зручні онлайн-сервіси // <https://thedigital.gov.ua/news/mikhaylo-fedorov-tsifrovizatsiya-tse-postupove-peretvorenniya-usikh-derzhavnikh-poslug-na-zruchni-onlayn-servisi>. – 2021. – 18.05).**

Україна увійде в режим «без паперів» (англ. paperless) 24 серпня 2021 року. Про це сказав **Президент Володимир Зеленський** під час виступу на Diiа Summit, передає кореспондент УНН.

«24 серпня 2021 року Україна увійде в режим paperless, як ми і обіцяли – ніяких паперів для державних органів. Жоден не зможе вимагати від громадянина України папірці або будь-які довідки для надання державних послуг. І ми зробимо все, щоб держава без паперу існувала не на папері».

Міністерство цифрової трансформації України у січні [повідомило](#), що розпочало розробку законопроекту, який повинен заборонити держорганам в Україні вимагати паперові документи у громадян, якщо вони є в електронних державних реєстрах.

У грудні минулого року Федоров [анонсував](#), що у 2021 році Україна починає переходити у режим «без паперів», коли усі послуги стануть цифровими. І чиновники не зможуть вимагати від людей паперові довідки.

Тоді ж міністр під час онлайн-презентації розповів про 100 цифрових перемог Мінцифри у 2020 році (*Запуск режиму paperless в Україні перенесли на 24 серпня // <https://www.unn.com.ua/uk/news/1929154-zapusk-rezhimu-paperless-v-ukrayini-perenesli-na-24-serpnya>. – 2021. – 17.05*).

Відтепер українці можуть створювати, переглядати та підтримувати електронні петиції в мобільному застосунку Дія та на порталі ВзаємоДія. Мешканці громад отримали інструмент електронної демократії, який дозволить кожному впливати на процеси своєї громади. Команда Мінцифри презентувала нову функцію на Diiа Summit 2.0.

«Команда Мінцифри на шляху до побудови цифрової держави створила інструмент, наступний крок – за громадянами. Лише спільними зусиллями ми зможемо збудувати нову, успішну, комфортну та справедливу Україну. Тепер кожен може створювати й підтримувати електронні петиції на порталі Дія», – розповів **Михайло Федоров** під час Diiа Summit 2.0.

Раніше місцеві електронні петиції розміщувалися на окремих сайтах мерій чи області. Тепер вони доступні на єдиному ресурсі – порталі ВзаємоДія. Пілотний проект із петицій наразі стартує в таких громадах – Полтава, Івано-Франківськ, Луцьк, Суми, Ужгород, Хмельницький, Дніпро та Херсон. До кінця року планується запуснути петиції в усіх громадах України.

«Технології створюють систему, де всі люди рівні. Не так важливо, де ви живете, – у великому мегаполісі чи маленькому селі. Ви зможете впливати на процеси довкола себе. Електронні петиції – початок впровадження електронної демократії в Україні», – заявив **Мстислав Банік під час Diiа Summit 2.0.**

Як це працює? Людина авторизується через портал чи застосунок. ШПН допомагає визначити місце реєстрації та належність до конкретної громади.

Якщо ця громада вже є в Дії, людина зможе переглядати наявні, подавати та підтримувати петиції, які стосуються саме його громади.

Крім цього, користувачі зможуть ділитися петиціями за допомогою посилення чи роздрукованого QR-коду. Підтримати петицію можна буде лише один раз. Це забезпечить прозоре голосування.

Другий Diia Summit відбувся 17 травня в межах форуму «Україна 30. Цифровізація». На події презентували понад 10 нових послуг та функцій на порталі та в мобільному застосунку Дія. Переглянути презентацію та дізнатись про нові цифрові послуги можна [тут](#).

Проект місцевих петицій у Дії реалізується за підтримки швейцарсько-української Програми «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади», що реалізується Фондом Східна Європа та фінансується Швейцарією (*Перший етап електронної демократії в Україні: Мінцифра запускає петиції в Дії // <https://thedigital.gov.ua/news/pershiy-etap-elektronnoi-demokratii-v-ukraini-mintsifra-zapuskae-petitsii-v-dii>. – 2021. – 17.05*).

Зміна місця реєстрації онлайн, податкова в декілька кліків, електронні петиції, е-підпис у смартфоні, автоматична реєстрація ФОП і ще багато революційних для України та світу послуг доступні в Дії. 17 травня команда Мінцифри під час Diia Summit 2.0 презентувала масштабне оновлення Дії – понад 10 нових електронних послуг. Оновлення вже доступні на порталі та в застосунку.

«Ми – перша країна в світі, де цифрові паспорти мають таку ж юридичну силу, як і паперові. Низка документів – в смартфоні, можливість зареєструвати новонароджену дитину – в смартфоні, можливість змінити місце реєстрації – в смартфоні. Усе в смартфоні. Загалом, запущено десятки онлайн-послуг. Портал і застосунок Дія, якими користуються сьогодні понад 10 мільйонів громадян України», – заявив **Президент України Володимир Зеленський** під час Diia Summit 2.0.

Також Президент додав, що головним пріоритетом залишається питання національної безпеки. У цьому контексті повна побудова цифрової держави дає можливість всім органам і службам ефективно працювати онлайн за будь-яких обставин, у будь-якому місці, в будь-який час.

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль розповів про ефективність цифрової трансформації в Україні та зазначив, що вона допомагає швидко та справедливо ухвалювати ефективні рішення: «Держава в смартфоні, цифровізація послуг – це бачення Президента та стратегія Уряду. За оцінками експертів, реалізація ініціатив за напрямком цифрової економіки може принести Україні до 110 мільярдів доларів за 10 років. Використання цифрових технологій у бізнесі прискорює його розвиток у 2-3 рази. Тому для нас це можливість прискоритися та вийти на новий рівень розвитку економіки».

Віцепрем'єр-міністр – Міністр цифрової трансформації Михайло Федоров зазначив, що Україна вже стає зручним сервісом. Він також розповів про нові революційні онлайн-послуги, якими відтепер українці зможуть користуватися без зайвих довідок, папірців та відвідування держорганів: «Мінцифра продовжує будувати цифрову державу, створюючи унікальні онлайн-сервіси та революційні проекти. До 2024 року плануємо перевести 100 % публічних послуг в онлайн. Будь-яка послуга від держави буде доступною за кілька хвилин і не виходячи з дому. А замість десяти кабінетів – один портал – Дія».

Які нові послуги доступні в Дії?

Зміна місця реєстрації онлайн

Запровадили експериментальний проект з електронною зміною реєстрації місця проживання. Потрібна лише ID-картка, 10-15 хвилин на заповнення заяви в Дії й онлайн-підтвердження власника житла. Послуга вже доступна для жителів Києва, Харкова, Вінниці, Луцька, Рівного, Кривого Рогу і Маріуполя. За рік послугу масштабуємо на всю країну. Також запустили реєстрацію права власності онлайн – саме ця послуга робить можливою зміну місця реєстрації в декілька кліків.

Автоматична реєстрація ФОП

2 секунди для запуску бізнесу. Відтепер відкрити власний бізнес можна автоматично онлайн, без участі держреєстратора. Заявка на відкриття ФОП одразу надходить у реєстр фізосіб-підприємців. 10-15 хвилин на заповнення заяви і менше ніж 2 секунди на її обробку.

Сплата податків та подання декларацій

Задекларувати доходи, сплатити податки і збори ФОП, переглянути декларації та розрахунки за минулі періоди – все це тепер можна зробити в Дії. Процес подання декларацій спростили: замість двох сторінок та понад 30 полів (з яких потрібно знати, де правильно заповнювати) тепер достатньо відповісти лише на 4 запитання та внести суму доходу для розрахунку єдиного податку. Система сповіщень нагадуватиме про граничні дати подання декларацій та сплати податків.

Дія.Підпис – електронний підпис у смартфоні. Підписуйте будь-які документи, отримуйте держпослуги просто з телефону вдома, в метро чи під час ранкової кави – безоплатно й у кілька кліків.

NFC-авторизація

Авторизуйтеся у Дії, приклавши ID-картку до смартфона. 30 секунд і в застосунок підтягнуться всі документи та згенерується електронний підпис.

Статичний QR-код

Тепер не обов'язково ксерити копії документів чи заповнювати бланки. Наприклад, заселяючись у готель чи оформлюючи кредит у банку. За допомогою статичного QR можна ділитися необхідними документами онлайн. Бізнесу не потрібно робити технічну інтеграцію та купувати обладнання – потрібно в кабінеті на порталі Дія згенерувати QR-код та роздрукувати його. Людина сканує QR-код та дає згоду на шеринг

документів. Важливо, що компанія не зможе вимагати від клієнта додаткові копії документів і надлишкові копії даних. Також у Дії можна побачити історію шерингів: коли, скільки разів і з ким ділилися цифровими копіями документів.

Нові будівельні послуги:

для класу наслідків СС2/СС3 – електронний дозвіл на виконання будівельних робіт та електронний сертифікат про прийняття в експлуатацію; автоматична реєстрація декларації про готовність об'єкта класу наслідків СС1 до експлуатації; онлайн-видавання будівельного паспорта забудови земельної ділянки.

Е-петиції

Українці зможуть створювати, переглядати та підтримувати електронні петиції на порталі ВзаємоДія або в застосунку Дія. Це перший етап запровадження електронної демократії в Україні.

Заміна водійського й оновлений розділ «Штрафи»

Подати заявку на нове посвідчення в Дії можна за 5 хвилин. Також для тих, у кого є водійське посвідчення, кожен годину Дія оновлюватиме розділ «Штрафи». Також стануть доступними штрафи, виписані патрульними. Якщо будуть нові, то вони одразу там з'являться, а застосунок надішле сповіщення. За 5 днів до закінчення терміну оплати Дія нагадає про несплачений штраф, виписаний патрульним.

Подання заяви на намір отримати пільгову іпотеку для ВПО.

Доступний кредит на житло переселенцям, які постраждали через російську агресію в Криму та на сході України. Кредит – на 20 років під 3 % річних. Заяву можна подати на порталі Дія за 10 хвилин.

Сплата адмінзбору онлайн

Потрібно буде навести камеру в Дії на QR-код біля реєстратора. Квитанція буде сформована автоматично. 2 кліка замість 2 візитів! Доступна в Одесі, Хмельницькому та Рівному, поступово масштабуємо на всю Україну.

Реєстрація операторів потужностей ринку

Автоматизували весь процес – реєстрація через портал Дія займе 1 хвилину. Потужності ринку – це будь-яке обладнання для виробництва, зберігання або транспортування харчових продуктів. Від бджільництва, кав'ярні або МАФу з морозивом до вантажівок-холодильників та торговельних мереж супермаркетів. Від сьогодні більше не потрібно їздити по установах, ходити до ЦНАПу, носитися з пакетом документів або надсилати їх рекомендованими листами.

Крім того, під час Dii Summit 2.0 анонсували проведення нового етапу багбаунті, адже безпека Дії – один із головних пріоритетів Мінцифри. Відкритий конкурс розпочнеться в червні і триватиме 6 місяців. Призовий фонд – 1 мільйон гривень. Кожен (незалежно від досвіду чи кваліфікації) зможе долучитися.

Нові цифрові можливості реалізовано за підтримки програми EGAP, що фінансується Швейцарською агенцією з розвитку та співробітництва та реалізується Фондом Східна Європа, проекту USAID/UK aid «Прозорість та підзвітність у держуправлінні та послугах/TAPAS», SURGE за підтримки Уряду Канади, проекту ПРООН DIA support project який фінансується урядом Швеції, державного банку Уряду Федеративної Республіки Німеччина Кредитна Установа для Відбудови (KfW), Міжнародного та ібероамериканського фонду адміністративної та державної політики (FIIAPP), SACCI – Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «Взаємодія» та EU4Digital (***Diia Summit 2.0: які революційні послуги менер доступні українцям у Дії // <https://thedigital.gov.ua/news/diia-summit-20-yaki-revoluytsiyni-poslugi-teper-dostupni-ukraintsyam-u-dii>. – 2021. – 17.05***).

Кабінет Міністрів України з 17 травня приєднається до Тижня «Відкритого уряду» ([Open Gov Week](#)). «Він проходитиме одночасно в усіх країнах-учасницях глобальної ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» з 17 до 21 травня», – повідомив **прем'єр-міністр України Денис Шмигаль** у соцмережі Facebook у неділю, 16 травня.

Як стверджує Шмигаль, «уряд щоденною роботою рухається в цьому напрямку відкритості: збільшення кількості електронних послуг, покращення системи прозорих закупівель, спрощення доступу до інформації».

До ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» (Open Government Partnership) на сьогодні приєдналися близько 80 урядів країн світу. Учасники зобов'язуються просувати прозорість, залученість громадян та модернізацію процесів управління. У лютому цього року уряд України затвердив план дій із впровадження ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» у 2021-22 роках

Шмигаль повідомив також про запуск найближчим часом онлайн-платформи «Взаємодія», яка призначена для взаємодії уряду, громадян та інститутів громадянського суспільства. «Завдяки цій платформі буде максимально спрощено комунікацію з органами виконавчої влади, створено зручні умови для залучення громадськості до обговорення проєктів важливих державних рішень», – запевнив Шмигаль (***Марія Думанська Кабмін приєднається до глобального Тижня «Відкритого уряду» // <https://www.dw.com/uk/kabmin-priednaietsia-do-hlobalnoho-tyzhnia-vidkrytoho-uriadu/a-57548482>. – 2021. – 16.05***).

Оперативно та доступно про розклад комунальних ремонтів у місті, точне прибуття громадського транспорту, екологічні аспекти чи здійснення громадського контролю за діяльністю місцевих депутатів – у цьому допомагають відкриті дані, які оприлюднює держава та органи місцевого самоврядування в Україні.

Про це йдеться у [дослідженні](#) про антикорупційний та соціальний вплив відкритих даних органів місцевого самоврядування в Україні, що презентувало Міністерство цифрової трансформації та проєкт USAID / UK

aid «Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах / ТАРАС».

Відкриті дані – це інформація, яку мають публікувати державні органи та місцева влада у відкритому для всіх громадян доступі та у машиночитаному форматі. Знайти ці дані можна на [Єдиному державному порталі відкритих даних](#) або на місцевих порталах відкритих даних.

Цінним є те, що відкриті дані використовують для створення сервісів. Зокрема, дані, що публікують органи місцевої влади, та створені сервіси допомагають мешканцям міст вчасно дізнаватися важливу інформацію щодо побутових та інших питань та ухвалювати рішення, котрі стосуються їхнього життя та безпеки. Також вони спрощують взаємодію з держорганами та впливають на залученість жителів у вирішенні локальних проблем.

Для місцевої влади використання відкритих даних значно скорочує бюджетні витрати, допомагає краще комунікувати зі своїми мешканцями та більш прозоро й ефективно здійснювати діяльність, що стосується їхнього добробуту.

Як відкриття даних органами місцевого самоврядування впливає на розвиток міст та добробут населення?

Комунальна сфера

Оперативно та якісно отримати дані про роботу комунальних служб, перебіг ремонтів чи швидко подати заявку про аварійну ситуацію або відсутність комунальних послуг можна через [сіті-бота «Назар»](#), який працює у низці українських міст – у Луцьку, Маріуполі, Запоріжжі, Тернополі та інших. Або через [LvivCityHelper bot](#), що діє у Львові. Також через ці сервіси у декілька кліків можна отримати відповідь на запит, наприклад, щодо запланованого ремонту. А через бот «Назар» в окремих містах – повідомити про випадки корупції та інші порушення чи перевірити легальність МАФу.

Завдяки запуску ботів зменшилося навантаження на гарячі лінії міста, а жителі значно заощаджують час на пошук інформації щодо побутових питань. До того ж, міська влада отримує цінні дані, згенеровані ботами, щодо аварійних відключень у місті, що дає змогу краще планувати ремонти комунальної інфраструктури.

Оптимізація роботи громадського транспорту

Через сервіс [«EasyWay»](#), що діє у багатьох містах України, мешканці можуть дізнатися про усі маршрути та зупинки громадського транспорту, відслідковувати рух в онлайн режимі. У Львові у цьому допомагає [LvivCityHelper bot](#). У Харкові сервіс [«Зупинка»](#) надає інформацію про рух міського електротранспорту.

А завдяки впровадження електронного квитка у Житомирі, влада отримала цінні дані про громадський транспорт. Це дало змогу відкоректувати маршрутну мережу та заощаджувати щомісячно понад 500 тисяч гривень бюджетних коштів[1]. На основі отриманих даних створили сервіс [«Відкритий е-квиток Житомира»](#), інформацію з якого мешканці можуть використовувати для моніторингу виконання графіків руху, обсягу

виручки, отриманої перевізником, а влада – знаходити рішення для покращення роботи транспорту.

Громадський контроль за діяльністю органів місцевої влади та депутатів

Завдяки відкритим даним про поіменні результати голосування діє ресурс [«Rada4You»](#) («Як депутати голосують за питання, які важливі для тебе?»). Він дає змогу дізнатися, як голосують депутати міських рад та здійснювати моніторинг їхньої роботи. Відкритість інформації сприяє підвищенню персональної відповідальності депутатів, прозорості їхньої діяльності й органів місцевого самоврядування загалом та мінімізації корупційних ризиків.

Озеленення міст

Онлайн-мапи [«Зелений Кропивницький»](#) та [«Зелений Дрогобич»](#) допомагають мешканцям протидіяти незаконному вирубуванню дерев та впливати на ухвалення рішень щодо озеленення міст. А місцевій владі – ефективніше комунікувати та отримувати зворотний зв'язок від мешканців.

Дізнатися більше про сервіси та успішні історії використання даних для розвитку міст можна у звіті [«Антикорупційний та соціальний вплив відкритих даних органів місцевого самоврядування»](#). Це шостий звіт із серії якісних досліджень, у яких аналізують вплив відкриття державних даних на галузі економіки України. Також можна ознайомитися із дослідженнями у [будівельній](#), [дорожній](#), [медичній](#), [екологічній](#) та сфері [провадження бізнесу](#) (*Як місцева влада та мешканці міст можуть отримувати користь від відкритих даних – дослідження Мінцифри // <https://thedigital.gov.ua/news/yak-mistseva-vlada-ta-meshkantsi-mist-mozhut-otrimuvati-korist-vid-vidkritikh-danikh-doslidzhennya-mintsifri>. – 2021. – 14.05*).

Зібрали ТОП-10 послуг, інформацію про які найбільше шукали українці цієї весни.

Послуги з одноразової допомоги ФОПам та найманим працівникам під час карантину а також «Малятко можна оформити як оффлайн, так і онлайн на порталі Дія.

[Грошова компенсація вартості допомоги «пакунок малюка» \(бебі-бокс\) «Малятко»](#)

[Одноразова допомога ФОПам та найманим працівникам під час карантину](#)

[Обмін водійських прав](#)

[Довідка про реєстрацію місця проживання або місця перебування особи](#)

[Державна допомога малозабезпеченим сім'ям](#)

[Реєстрація/зміна прописки](#)

[Зняття з реєстрації місця проживання](#)

[Реєстрація шлюбу](#)

[Довідка про дохід ОК-7 \(Які послуги найчастіше шукали на Гіді цієї весни? // \[https://thedigital.gov.ua/news/yaki-poslugi-naychastishe-shukali-na-gidi-tsiei-vesni.\]\(https://thedigital.gov.ua/news/yaki-poslugi-naychastishe-shukali-na-gidi-tsiei-vesni/\) – 2021. – 14.05\).](https://thedigital.gov.ua/news/yaki-poslugi-naychastishe-shukali-na-Gidi-tsiei-vesni/)

Міністерство цифрової трансформації України запускає на онлайн-платформі [Дія.Цифрова освіта](#) нову версію національного тесту на цифрову грамотність громадян «Цифрограм 2.0». Тест містить 90 запитань.

Заступник Міністра цифрової трансформації з питань євроінтеграції Валерія Іонан підкреслила, що Мінцифра врахувала відгуки користувачів і пропозиції щодо покращення бета-версії «Цифрограм», зокрема, у всіх запитаннях тепер тільки одна правильна відповідь, і найвища оцінка за Цифрограм 2.0 – 90 балів за кількістю запитань.

Платформа Дія.Цифрова освіта, де розміщений Цифрограм 2.0, розроблена за підтримки швейцарсько-української Програми EGAP, що фінансується Швейцарською агенцією з розвитку та співробітництва й реалізується Фондом Східна Європа та Фондом Innovabridge.

Президент Фонду Східна Європа Віктор Лях: «Тест Цифрограм 2.0 є гарною можливістю об'єктивно визначити свій рівень цифрової грамотності, зрозуміти, в чому є прогалини і як залишатися конкурентоспроможним на ринку праці. Фонд Східна Європа підтримав розробку, адже раніше подібного рівня тесту не існувало не лише в Україні, а й у багатьох розвинених країнах. Ми впевнені, що завдяки Цифрограму 2.0 українці отримують мотивацію покращувати свої цифрові навички».

Національний тест на цифрову грамотність втілений за підтримки проекту «Зміцнення громадської довіри», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID).

Костянтин Кузнецов, старший експерт з розвитку проєктів «Ініціативи зміцнення громадської довіри» (UCBI II) в рамках програми USAID/OTI в Україні: «Проєкт «Зміцнення громадської довіри» (UCBI II), що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID), вже більше 2 років активно підтримує Міністерство цифрової трансформації України. Однією з основних цілей проєкту є промотування позитивних змін, що відбуваються в Україні, а дане Міністерство надає яскраві приклади таких змін, якими громадяни можуть користуватися вже зараз. Цифрограм був створений як спосіб промотування послуг, що надає Міністерство, а переріс у самостійний проєкт, що надає можливість не лише оцінки цифрової грамотності українців, але й рекомендації щодо можливих шляхів покращення знань у сфері сучасних технологій».

Також Мінцифра розширила і підсилила команду експертів для розробки «Цифрограм» версії 2.0. Зокрема, до команди експертів долучилась Академія цифрового розвитку.

Директор Академії цифрового розвитку Антоніна Букач: «Для тренерів Академії і для мене особисто стало професійним і громадським

викликом підготувати наповнення Цифрограму 2.0. Ми добре знаємо від наших колег, наскільки затребуваними є такі тести і як багато повинно бути зроблено для їх створення і запровадження. Ми раді, що наша співпраця з Міністерством цифрової трансформації забезпечила цей бажаний результат! Водночас ми очікуємо на зворотний зв'язок, щоб Цифрограм зміг стати відповіддю на динамічні запити щодо підвищення цифрової грамотності».

Цифрограм 2.0 допоможе виявити загальний рівень цифрової грамотності, прогалини в цифрових навичках і зорієнтує, які саме компетенції варто вдосконалити. Завдання тесту систематизовані за сферами знань європейської рамки цифрових компетентностей для громадян DigComp 2.1., адаптованої українськими експертами.

Тестування передбачає перевірку базових знань і навичок із цифрової грамотності в 6 сферах:

- Основи комп'ютерної грамотності.
- Інформаційна та медіаграмотність. Вміння працювати з даними.
- Створення цифрового контенту.
- Комунікація і взаємодія в цифровому суспільстві.
- Безпека в цифровому середовищі.
- Вирішення технічних проблем. Навчання впродовж життя в цифровому суспільстві.

цифровому суспільстві.

Кожна із цих сфер знань охоплює 5 цифрових компетентностей. Загалом оцінюються 30 цифрових компетентностей.

Ярослав Гуменюк, директор з маркетингу в robota.ua: «Як лідер ринку праці, robota.ua радо підтримала ініціативу Мінцифри ще у 2020 році. Тоді ми стали першою платформою з пошуку роботи, яка надала можливість пошукачам додати до своїх резюме Цифрограм – електронний сертифікат національного тесту на цифрову грамотність.

За пів року цією опцією скористались десятки тисяч кандидатів. Особливо цінною виявилась вона для початківців, які ще не мають досвіду роботи. Вони отримали можливість показати роботодавцю щось дійсно важливе – сучасні навички та рівень цифрової грамотності.

Якщо ж говорити про тренди, гібридний формат роботи залишається затребуваним зараз як серед компаній, так і серед пошукачів. Він передбачає високий рівень діджиталізації компаній та мобільність самих працівників. Тобто кандидати мають вміти працювати не лише з ноутбуку, а й зі смартфона, з будь-якого куточка світу. Адже зараз близько 20 % роботодавців шукають людей, які можуть працювати виключно дистанційно.

Вправляйтесь із соцмережами та програмами, шукати необхідну інформацію за лічені секунди – це базові навички, якими мають володіти сучасні кандидати. Чим вищий рівень цифрових навичок – тим більше шансів знайти потрібну роботу. На щастя, зробити це зараз дуже просто: у нас для цього є зручний конструктор резюме. Впевнений: Цифрограм 2.0 відкриє ще більше можливостей для наших пошукачів та українських компаній».

Ірина Палієнко, директор з розвитку бізнесу Jooble в Україні: «Переважає більшість аудиторії Jooble – це пошукачі робітничих та лінійних вакансій. Сьогодні ця категорія людей має невисокий рівень цифрової грамотності та не завжди може повноцінно реалізувати свій потенціал на ринку праці через відсутність високих цифрових компетенцій. Тому ми віримо, що підвищення цифрової грамотності серед населення, ініційоване Міністерством цифрової трансформації, допоможе людям швидше знаходити роботу, а працю фахівців будь-якої спеціальності зробить продуктивнішою. І успіху в досягненні цієї мети можна досягти завдяки синергії бізнесу та держави».

Каріне Макіял, PR-менеджер Work.ua: «Підвищення кваліфікації, додаткова освіта завжди цінувалися роботодавцями, а Дія.Цифрова освіта надає таку можливість безкоштовно і в цікавому форматі. Шукачі вже досить активно додають сертифікат у свої резюме, щоб показати роботодавцям свою обізнаність з цифровою грамотністю. Наразі понад 4500 резюме на work.ua з посиланням на сертифікат. А я нагадаю, що для деяких професій наявність резюме на сайті взагалі не важлива, а от цифрова грамотність важлива. Сертифікат цифрової грамотності показує обізнаність шукача, готовність навчатися і, безумовно, надає додаткові переваги перед іншими кандидатами».

Компанії та організації можуть проходити Цифрограм 2.0 командами співробітників. Для цього необхідно ввести назву компанії українською мовою без лапок.

Покращити рівень цифрової грамотності по окремих сферах можна на національній онлайн-платформі [Дія.Цифрова освіта](#), де розміщено в безкоштовному доступі більше 55 освітніх серіалів за участі експертів і селебріті (*Мінцифра презентує Цифрограм 2.0 для громадян – нову версію національного тесту на цифрову грамотність // <https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-prezentue-tsifrogram-20-dlya-gromadyan-novu-versiyu-natsionalnogo-testu-na-tsifrovu-gramotnist>. – 2021. – 13.05*).

Кібербезпека й захист громадян – важливі складові цифровізації. Держава опікується і роботою приватного сектору, і усіх державних інституцій, і безпекою кожного українця. Сьогодні відкрили оновлений Кіберцентр UA30. Це перший крок до побудови системи кіберзахисту світового рівня.

У відкритті взяли участь Президент України Володимир Зеленський, Віцепрем'єр-міністр – Міністр цифрової трансформації Михайло Федоров та Голова Держспецзв'язку Юрій Щиголь.

Кіберцентр UA30 входить до структури Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. Це новітній державний центр реагування на кіберінциденти, здобуття навичок та знань у сфері кіберзахисту. До його складу входить також оновлений тренінговий

майданчик з унікальною технологією відпрацювання реальних сценаріїв кібератак у навчальному середовищі. У світі налічується всього близько 20 таких платформ, шість з яких у США.

Президент України Володимир Зеленський під час відкриття заявив: «Стрімка цифровізація – це один зі способів, яким ми змінюємо країну на краще. Нові технології, найкращі сервіси – все це веде до розвитку економіки та руху країни вперед, до посилення конкуренції й послаблення олігархів та корумпованого чиновництва. Кіберцентр UA30 – це вітрина того, що Україна дійсно змінюється».

Серед пріоритетів – захист критичної інформаційної інфраструктури. Це державні реєстри, цифрові послуги, державні інформаційні ресурси та інформаційні системи критичних підприємств.

Питання кібербезпеки і зокрема захисту персональних даних громадян – один з головних пріоритетів Мінцифри: «Наша команда щодня працює над захистом персональних даних українців. До 2024 року ми створимо систему максимального захисту державних реєстрів. Сьогодні ми презентуємо один із важливих проєктів кіберреформи – Кіберцентр UA30. Стратегія кіберреформи – UA30 – інструмент, який дозволить Україні стати однією з найсильніших країн у галузі кіберзахисту, щоб кожен громадянин почувався безпечно в цифровій державі», – Віцепрем'єр-міністр – Міністр цифрової трансформації України Михайло Федоров.

Крім того, Кіберцентр стає адміністратором безпеки Національного центру резервування державних інформаційних ресурсів, куди до 2024 року мають бути перенесені 80 % реєстрів.

Тут також працює урядова команда реагування на комп'ютерні надзвичайні події України CERT-UA. Це єдина команда з України, що має акредитацію у FIRST та може оперативно взаємодіяти з командами реагування з 97 країн світу.

Голова Держспецзв'язку Юрій Щиголь: «Наш центр має всі можливості для міжнародної взаємодії. Україна має унікальний досвід боротьби з кіберзагрозами, ми утверджуємо нашу державу в цій сфері на світовому рівні».

Кіберцентр надаватиме послуги кіберзахисту, виявлення та реагування на кіберзагрози як для державних організацій, так і для пересічних громадян. Це захист, який раніше був доступний лише державним структурам.

Додаткова інформація та фото за посиланням: <https://ua30.gov.ua> (*В Україні відкрили Кіберцентр UA30, який захищатиме державу від кібератак // <https://thedigital.gov.ua/news/v-ukraini-vidkrili-kibertsentr-ua30-yakiy-zakhishchatime-derzhavu-vid-kiberatak>. – 2021. – 13.05*).

Українці дедалі частіше користуються електронним підписом. Лише від початку року ресурсами Мінцифри для накладення та перевірки підпису скористалися понад 4,6 млн разів. Це на 60 % більше, ніж 2020-го.

Люди зрозуміли, що вирішувати буденні справи можна онлайн – легко і просто. Навіть вдома можна отримати державну послугу, вести документообіг, укласти договір та підписати документ. Без черг, зайвих контактів та біганини.

Мінцифра спрощує всі державні процеси, переводить послуги в онлайн та вже з вересня впроваджує режим «без паперів». А е-підпис – один із найважливіших елементів доступу до всіх переваг цифрового світу. Це дозволить більшій кількості людей безперешкодно користуватися діджитал-технологіями у щоденних справах, комунікації та бізнесі.

Крім цього, у 2021 українці стали більш обізнаними у сфері електронних довірчих послуг та почали відповідальніше ставитися до зберігання своїх даних. Торік кількість підписів, збережених на захищених носіях, зросла до 11 %.

«Мінцифра поступово переводить надавачів е-довірчих послуг, що видають е-підписи, на міжнародні алгоритми. Кількість таких надавачів зросла торік вдвічі. Це розширює можливості українського е-підпису, а в майбутньому дозволить Україні працювати в єдиному цифровому ринку з ЄС», – зазначила заступниця міністра цифрової трансформації Людмила Рабчинська (*Українці скористались е-підписом понад 4,6 млн разів на ресурсах Мінцифри від початку року* // <https://thedigital.gov.ua/news/ukrainsi-skoristalis-e-pidpisom-ponad-46-mln-raziv-na-resursakh-mintsifri-vid-pochatku-roku>. – 2021. – 06.05).

Регіональні ініціативи

Сільські бібліотеки Полтавщини почали отримувати 150 одиниць комп'ютерної техніки в межах проєкту Міністерства цифрової трансформації Дія.Цифрова освіта. Передача першої партії комп'ютерів відбулась на базі Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки імені І. П. Котляревського.

Це частина масштабної ініціативи з передачі 5000 комп'ютерів бібліотекам по всій країні. Вже передали більше 2000 комп'ютерів до 7 областей України.

На реалізацію проєкту не витрачені кошти державного бюджету. Це стало можливим завдяки передачі техніки партнерами – Favorit Foundation. Також партнерами є Офіс Президента України та Українська бібліотечна асоціація.

Заступник Міністра цифрової трансформації з питань євроінтеграції Валерія Іонан підкреслила, що завдяки проєкту Дія.Цифрова освіта сільські бібліотеки мають можливість стати платформою для якісної цифрової освіти й розширити спектр бібліотечних послуг.

«Наразі в Полтавській області працює понад 170 хабів цифрової освіти, які розташовані на базі бібліотек, молодіжних центрів і громадських організацій. Ми розширюємо цю мережу, щоб кожен мешканець Полтавщини мав вільний доступ до безкоштовної цифрової освіти», – заявила Валерія Іонан.

Генеральний директор директорату внутрішньої та гуманітарної політики Офісу Президента Вероніка Селега: «З самого початку ініціативи комп'ютеризації, ми розуміли необхідність підтримки саме сільських бібліотек. Попит на бібліотеку в селі колосальний, як би це не здавалося дивним. Часто це єдине місце для зібрань людей. Об'єднують заходи, спільні інтереси, пошук роботи, гра. Наявність комп'ютерів та підключення до Інтернету – це базова умова комфорту сучасної людини, тому надзвичайно радію, що областей усе більше і це ще далеко не кінець програми. Вітаю Полтавську область!».

Куратор проєктів Благодійного фонду Favorit Foundation Маріанна Ковеня: «Сьогодні ми не уявляємо свого життя без технологій. Але, на жаль, далеко не всі сім'ї мають цифрові гаджети та доступ до інтернету вдома, особливо якщо мова йде про сільську місцевість. Наявність комп'ютерів у таких публічних місцях, як сільські бібліотеки, це можливість для людей безкоштовно мати доступ до цифрових знань і задовольняти освітні й особисті потреби, незалежно від віку».

Голова правління Асоціації розвитку туризму Фазиль Аскеров: «Полтавська область отримала комп'ютери для сільських бібліотек. І, можливо, завдяки саме цим комп'ютерам Полтавщина, яка дала світові

великих письменників, подарує світу нових комп'ютерних геніїв. Відповідальний бізнес у координації з місцевими органами влади і за дуже системної підтримки Міністерства цифрової трансформації та Офісу Президента України продовжує проєкт. Полтавська область є восьмою, яка отримує комп'ютери, і точно не останньою».

Заступник голови Полтавської обласної державної адміністрації з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Ігор Панченко: «Ми маємо амбітну ціль, щоб у кожному населеному пункті, в кожній громаді був доступ до такого хабу. Вони будуть на базі бібліотек, шкіл, центрів Дія чи інших закладів. Також у Стратегії Полтавської області на 2021-2027 роки передбачено, щоб як мінімум 200 000 осіб області були залучені до цифрової грамотності через платформу «Дія.Цифрова освіта».

Оксана Бруй, президентка ВГО Українська бібліотечна асоціація: «Завдяки цьому проєкту ще 150 комп'ютерів надійдуть до сільських бібліотек. А це ще один крок до того, щоб наші бібліотеки надавали людям можливість працювати в інтернеті, навчатися та здобувати і покращувати свої цифрові навички» (*Цифровізація бібліотек у межах Дія.Цифрова освіта: 150 комп'ютерів передають на Полтавщині // <https://thedigital.gov.ua/news/tsifrovizatsiya-bibliotek-u-mezhakh-diyatsifrova-osvita-150-kompyuteriv-peredayut-na-poltavshchini>. – 2021. – 31.05*).

Голова Закарпатської ОДА підписав меморандум про співробітництво з представниками ТОВ «ТАТЛ ТЕХНОЛОДЖІ».

Метою спільної роботи стане створення єдиного інформаційно-освітнього простору Закарпатської області шляхом запровадження програмного забезпечення у вигляді програмних продуктів та засобів доступу до системи «Єдина школа» для закладів освіти області.

Це черговий плановий етап реалізації стратегії облдержадміністрації щодо підвищення рівня цифрової грамотності педагогічних працівників та запровадження електронних освітніх систем для закладів освіти (е-щоденників, е-журналів, е-документообігу, LMS тощо), яка реалізовується в рамках концепції розвитку електронного урядування в Україні, схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649, щодо розвитку навчальних інформаційних систем для автоматизації основних процесів роботи закладів освіти, у тому числі електронного щоденника, електронного підручника, дистанційної форми навчання.

Запровадження системи в області здійснюється за участю та підтримки народного депутата України Миколи Тищенка і заступника Міністра освіти і науки Ігоря Гарбарука.

Анатолій Полосков під час брифінгу зазначив, що проєкти у галузі освіти надзвичайно важливі і є одними з пріоритетних для влади на всіх рівнях.

«Ми повинні підвищувати рівень знань та підготовки наших учнів, а також прогресувати за результатами ЗНО», – повідомив очільник області.

Водночас голова облдержадміністрації відмітив, що підготовка та фаховість вчителів не менш важлива. Так само й управлінська гілка освіти субрегіонального та обласного рівнів.

«Ми дякуємо нашим партнерам за підтримку та співпрацю. Кожен згенерований та реалізований нами проєкт буде працювати на розвиток Закарпаття та громади в цілому», – додав Анатолій Полосков.

З 5 травня Закарпатська ОДА спільно з представниками ТОВ «ТАТЛ ТЕХНОЛОДЖІ» розпочинають безкоштовний навчальний онлайн-курс для керівників та викладачів закладів освіти, а також керівників профільних підрозділів територіальних громад, районів та області з питань інтегрування, функціонування, управління та користування цифровою системою в навчальному закладі.

За результатами проведення тренінгів, учасників буде сертифіковано за напрямком підвищення кваліфікації відповідним документом *(Голова Закарпатської ОДА та представники «ТАТЛ ТЕХНОЛОДЖІ» підписали меморандум щодо цифровізації освіти Закарпаття // <https://transkarpatia.net/transcarpathia/social/143489-anatolij-poloskov-ta-predstavniki-tatl-tehnolodzhi-pidpisali-memorandum-schodo-cifrovizaciji-osviti-zakarpattja.html>. – 2021. – 01.05).*

Експертний погляд

Юрій Глущенко, керівник напрямку з розвитку бізнесу цифрових сервісів Ericsson в Україні, Вірменії та Грузії:

Наразі 3,6 млрд населення планети **не мають** доступу до інтернету. Хоча технології розвиваються та полегшують життя, їхнє поширення не є рівномірним. Наприклад, не всі люди можуть працювати віддалено через відсутність доступу до мережі. Це й називається цифровою нерівністю, яка все більше загострюється в період пандемії. У чому саме полягає проблема? Чому вона актуальна навіть для України? Та як покращити ситуацію?

Пандемія та цифрова нерівність: чому вони взаємопов'язані

Як тільки коронавірус почав поширюватися, а країни – впроваджувати обмеження, багато сфер бізнесу перейшли в онлайн. Замість вечері в ресторані відтепер доставка їжі через застосунок, замість ділової зустрічі – відеоконференція. Трохи більше ніж за рік діджиталізація неабияк пришвидшилась. Люди почали більше користуватися інтернетом, розумними пристроями та переводити життя та бізнес в онлайн. Згідно з Ericsson Mobility Report, за 2020 рік тільки мобільний трафік збільшився на 51 % – до 60 ексабайт на місяць. Це на 15 % більше, аніж прогнозували в листопаді 2020 -го.

Люди почали взаємодіяти віртуально більше, ніж реально. Саме тому різниця між тими, хто може користуватися онлайн-можливостями, і тими, хто ні, стає особливо помітною. Якщо раніше про цифрову нерівність говорили на конференціях та описували в доповідях, то зараз це питання з теорії перейшло в практику.

Подолання цифрового розриву – це про рівні можливості для всіх працювати та навчатися. Тому ця задача стає пріоритетом для багатьох країн і навіть компаній. Згідно з **дослідженням** МВФ, зайнятість менше скорочується в тих сферах, де більша частина роботи виконується з дому. Генеральний секретар ООН **вважає** цифрову нерівність питанням життя і смерті. Адже від доступу до інтернету залежить не лише те, як ми живемо під час пандемії, а й майбутнє людства.

Доступ до освіти

Особливу роль відіграють ініціативи, які дають дітям та підліткам доступ до онлайн-навчання світового рівня як вдома, так і в школах. Адже так покращуватиметься рівень освіченості серед населення та зменшуватиметься цифровий бар'єр.

Важливо, щоб діти могли максимально скористатися можливостями для навчання. Тому компанії та країни постійно працюють над розширенням інтернет-покриття, зокрема в навчальних закладах.

2020 року в партнерстві з ЮНІСЕФ Ericsson допомагає скласти карту з підключення шкіл до інтернету в 35 країнах світу до кінця 2023 року, щоб провести інтернет-з'єднання до 2030-го.

Під'єднання до мережі дозволить кожній дитині регулярно користуватися цифровими технологіями, необхідними для отримання освіти.

Доступ до інтернету: що необхідно

Одним із головних кроків до рівності є розгортання мереж мобільного широкосмугового зв'язку. Однак впровадження нових поколінь зв'язку потребує багато ресурсів із боку всіх учасників ринку, тому цей процес може бути тривалим. Наразі у всьому світі прагнуть до впровадження національного широкосмугового LTE (4G) покриття.

Важливо, щоб людина могла дозволити собі пристрій із підтримкою 4G. Саме тому значущу роль відіграє поява бюджетних смартфонів. Попит на смартфони загалом зростає – в IV кварталі 2020 року було продано 390 млн пристроїв, а у III – 355 млн.

Люди купують телефони не тому, що є покриття, а тому що мають потребу в застосунках та інформації, яку відкриває інтернет.

Через соціальні мережі ми спілкуємося навіть з однокласниками, а в застосунках оплачуємо послуги чи замовляємо речі з інтернет-магазинів. Тому, щоб покращити ситуацію, необхідно розвивати ринок локального контенту та сервісів.

Україна: на шляху до цифрової рівності

В Україні вже є багато онлайн-сервісів, починаючи від стримінгових платформ і закінчуючи державними порталами.

Загалом інтернетом користується понад 67 % населення. Проте залишається 33 % українців, які не мають доступу до мережі. Переважно це стосується сільських місцевостей, де погана якість покриття, а проведення дротового інтернету може бути дуже дорогим.

Наразі це питання стає пріоритетним для держави, і в планах уряду й операторів розширити мобільне інтернет-покриття на всю країну. Для цього держава виділила діапазони 800–900 МГц на розгортання 4G, і це допомогло підключити понад 200 000 українців протягом липня – листопада 2020 року. До 2025-го мобільним інтернетом будуть охоплені магістралі міжнародного та національного рівня.

Отже, з покращенням інфраструктури все більше жителів зможуть користуватися інтернетом, і цифрова нерівність мала б зменшуватися.

Проте важливо не тільки надати доступ, а й привити українцям цифрові навички. Наразі близько 15 % громадян не володіють ними зовсім, а ще у 37 % вони на рівні нижче базового.

Тому в найближчі три роки держава планує допомогти понад 6 млн українців опанувати цифрові навички.

Тож в Україні вже найближчими роками все більше громадян матимуть не лише доступ до інтернету, а й зможуть використовувати всі його можливості. Пандемія показала, наскільки необхідний якісний доступ і що

люди втрачають без нього, тому високі темпи впровадження 4G підуть лише на користь і допоможуть зменшити цифровий розрив.

З кожним роком кількість людей, які мають доступ до інтернету збільшується. За 2020 рік – це близько 316 млн. Крім того, 4G-мережі охоплюють 80 % світового населення, а 2026 року цей показник зросте до 95 %. Ми бачимо, що ситуація поліпшуватиметься з кожним роком, проте необхідно й надалі підтримувати ініціативи з подолання цифрової нерівності. Розширення покриття 4G збільшить попит на онлайн-послуги нового покоління: телемедицину, онлайн-навчання в поєднанні з технологією інтернету вмінь, де вкрай важлива мінімальна затримка зв'язку та надійність з'єднання.

Подальше розгортання провідних технологій надасть суспільству не тільки нові можливості. Економіка починає переходити на новий рівень – цифровий. Через це протягом найближчого десятиліття з'явиться 22,3 млн робочих місць у всьому світі. Тому важливо вже зараз допомагати людям отримувати цифрові навички та закривати майбутні потреби, щоб розвивати як ВВП країни, так і економіку загалом (*Усі в онлайн: як подолати цифрову нерівність // <https://mind.ua/openmind/20226507-usi-v-onlajn-yak-podolati-cifrovu-nerivnist>. – 2021. – 26.05*).

Уже кілька місяців при отриманні посилок на «Новій пошті» клієнтам не видають паперових чеків. Оператор запустив електронний документообіг, що допоміг компанії заощадити значні ресурси і отримати інші додаткові бонуси.

Ігор Приходько, фінансовий директор NovaPay, (входить до групи компаній «Нова пошта»):

З паперу в цифру: як електронний підпис допомагає компаніям ставати ефективнішими.

Компанія NovaPay обслуговує всі фінансові операції «Нової пошти». А це дуже великі масштаби. Тільки за минулий рік «Нова пошта» доставила більше 300 млн пакунків, а ми здійснили понад 260 млн грошових переказів. Всі ці процеси потрібно супроводжувати величезною кількістю паперової документації.

У якийсь момент наша команда замислилася над тим, що використання паперу в таких кількостях – це шкода для екології і великі витрати для компанії. Так народилася наша Paperless-стратегія: переведення паперових документів в електронний вигляд.

Ми почали її реалізовувати в минулому році і маємо намір закінчити в наступному. А нещодавно завершили один з наймасштабніших проєктів в рамках цієї стратегії – перевели понад 14 000 операторів-касирів на електронний підпис. Згідно із законом до ручного прирівнюється лише кваліфікований електронний підпис. Він допомагає впевнитися, що документ «завізований» конкретною людиною.

Компанії можуть використовувати ЕП, якщо потрібно підписати будь-який документ, який повинен мати юридичну силу – договір, платіжку тощо.

Що потрібно було зробити

Великий обсяг документів, що створюються всередині нашої компанії, – касова документація, облік якої є обов'язковим, згідно з вимогою Національного банку України. Її обсяги в нашій компанії вражаючі. Ми якось підрахували, що в місяць тільки на неї ми витрачаємо близько 10-15 тонн паперу!

Так, кожен документ (а це касові ордери, книги тощо) потрібно роздрукувати, підписати, правильно зшити і передати на зберігання в архів на п'ять років. І все це повинні робити наші оператори-касири, головне завдання яких – швидко і якісно обслуговувати клієнтів у відділенні.

Тому глобальних цілей було сформовано три.

Перша – полегшити роботу нашим співробітникам, щоб вони могли зосередитися на своїй основній роботі, а не займатися паперовою тяганиною.

Друга – підвищити ефективність компанії і зменшити собівартість обслуговування, перевівши витратний і трудомісткий процес з паперу в цифру.

Третя – мінімізувати використання паперу і внести свій внесок у збереження навколишнього середовища.

Як ми це робили

Реалізацією проекту на різних його етапах займалися співробітники практично з усіх підрозділів NovaPay, близько 40 чоловік.

Юристи повинні були провести переговорний процес з регулятором і податковою. Необхідно було отримати дозволи та роз'яснення для переведення касових документів в електронний вигляд і впровадження необхідних процесів. Також ми хотіли узгодити вимоги для зберігання, підписання та ведення електронних архівів.

Після цього почалася активна фаза розробки, в якій брало участь вже більше підрозділів, в тому числі департамент інформаційних технологій і управління інформаційної безпеки. Це був процес створення абсолютно нової системи обліку. Адже попередня передбачала роботу тільки з паперовими документами.

Далі за допомогою платформи «Дія» ми випустили електронний підпис і інтегрували його в нашу інформаційну систему.

Наступним етапом стало навчання наших операторів і створення документації, щоб при прийомі на роботу касирів відразу подавати заяву на отримання е-підпису. Тому до реалізації проекту був залучений ще й департамент персоналу.

Що отримали в результаті

Фінальною крапкою нашого проекту став день, коли понад 14 000 наших операторів-касирів перейшли на електронний підпис.

Ми намагаємося всі проекти реалізовувати так, щоб процес був максимально незалежний від людського фактора. Інформаційна система, в

якій працює оператор, сама підказує, що потрібно робити. Якщо виникають позаштатні ситуації, які працівник не може вирішити, він звертається в службу підтримки.

Таким чином, в один момент вся паперова робота з касовою документацією перетворилася в секундний процес – «натиснути кнопку». Один клік – і касовий документ підписаний, автоматично розміщений в електронному архіві.

Зараз на кожному документі касир економить до двох хвилин. Сумарна щоденна економія становить до 40 хвилин – цей час відводиться на обслуговування клієнтів. Тобто, зроблено ще один значний крок у спрощенні роботи наших співробітників.

Економічний ефект від впровадження цього проєкту ми оцінюємо в понад 4 млн грн на рік. Це витрати, які йшли на папір, логістику, зберігання, контроль і обробку паперових документів.

Не менш важлива і екологічна складова. Ми підраховали, що щорічно зможемо економити більше 13 000 пачок паперу, а це приблизно 560 врятованих дерев.

Цей масштабний проєкт – не крапка в нашій Paperless-стратегії. Наша глобальна мета – максимум документів перевести в електронний вигляд і піти від використання паперу. І ми збираємося досягти її не пізніше наступного року (*Революція звичок: як замінити папір на цифровий документ // <https://mind.ua/openmind/20225534-revoluciya-zvichok-yak-zaminiti-papir-na-cifrovij-dokument>. – 2021. – 11.05*).

Чи здогадувались Ви, що блокчейн може бути корисний не лише для біткойнів та інших криптовалют?

У блокчейні можливе цифрове ведення записів, де створюється книга транзакцій, що не лише прозора і відкрита, але й неможлива для стороннього втручання.

Суть у блокчейні проста. Він має повноваження реструктуризувати всю систему цифрових даних зі їх зміною, збором та фіксацією.

Світові експерти зауважують, що у галузі охорони здоров'я слід серйозно задуматися про використання блокчейн в епоху не достатньої захищеності даних. Зрештою, у системі блокчейні є набагато більше, ніж просто транзакційні дії. Йдеться про безпечний масштабний обмін даними, який раніше вважали неможливим.

Світові експерти пропонують застосувати блокчейн у таких трьох напрямках :

1. Аналіз фармацевтичних даних

Мабуть, найбільшою проблемою даних, з якою стикаються фармацевтичні компанії, є серйозна невідповідність даних, особливо коли мова йде про розробку нових лікарських засобів. Адже, дані фармакологічного характеру часто реєструються та зберігаються, і доступ до них здійснюється через кілька різних платформ.

Ще гірше те, що кожен відділ часто використовує окрему структуру даних та модель для аналізу ринку фармацевтичних препаратів. Таким чином, отримання доступу до всіх важливих даних, коли це необхідно, є вирішальним для фармацевтичних компаній та для аналізу усіх необхідних даних.

Фармацевтика- це сфера, де штучний інтелект, аналітика великих даних та блокчейн можуть працювати в тандемі, щоб забезпечити ефективність та точність результатів для фармацевтичних фірм.

Хороша новина полягає в тому, що близько 61 відсотка фармацевтичних компаній вже застосовують штучний інтелект та задумуються про впровадження блокчейну.

2. Аналіз великих об'ємів інформації

Оскільки, фармацевтичним компаніям доводиться мати справу з великою кількістю різних даних, існує проблема, що весь процес узгодження та аналізу даних з різних джерел досить трудомісткий. Також тривалий аналітичний процес може насправді не й виявити потрібних статистичних даних, які можуть бути корисними для фармацевтики.

Управління великими наборами даних вже є досить складною проблемою як для малих, так і для великих фармацевтичних компаній і застосування технології блокчейну може допомогти у вирішенні цього питання.

3. Неточності даних

Оскільки, фармацевтичні компанії зберігають дані в елеваторах, до яких можна отримати доступ за різними каналами, їм часто важко бути впевненими, що всі наявні дані все ще актуальні. При правильному використанні блокчейн може допомогти фармацевтиці реєструвати, зберігати та сортувати свої дані таким чином, що вони даватимуть значення, які завжди будуть актуальними та однозначними. Більш важливо, що ці дані допоможуть у прийнятті управлінських рішень, які можуть допомогти фармацевтам точно обробляти дані та врешті-решт заощаджувати багато ресурсів.

Це технологія, яка добре підходить для захисту кожного аспекту ланцюжка розподілу у фармацевтиці та охороні здоров'я. І вже є кілька випадків використання блокчейну для вдосконалення ланцюжка постачання медичних послуг, а також захисту медичного обладнання, що підключено до Інтернету, боротьби з підробленими ліками та багато іншого.

Також на сьогодні колосальні суми втрачаються під час незаконного використання лікарських засобів. До прикладу, ВООЗ (Всесвітня організація охорони здоров'я) наголошує, що цей «чорний ринок» або ринок контрафактних ліків коштує колосальних 75 мільярдів доларів, але насправді ця цифра може бути значно більшою. Особливо це стосується таких країн, як Бангладеш, де переважна більшість витрат на ліки йде на імпортних постачальників.

Більше про блокчейн в сфері охорони здоров'я можете дізнатись за посиланням – <https://bit.ly/3t0tizU> (*Blockchain та eHealth // <https://ehealth.gov.ua/2021/05/07/blockchain-ta-ehealth>. – 2021. – 07.05).*

Блоги та соціальні мережі

Надія Вороницька-Гайдак, адвокат, керуючий партнер Femida Legal Association:

І знову поговоримо про ПДВ, а точніше – про систему електронного адміністрування.

З якою ми хоч уже й змирились, і ніби навчилися жити в цих реаліях, але яка час від часу вводить в ступор як бухгалтерів, так і юристів.

Отже, що відбувається з реєстраційним лімітом ПДВ, якщо у підприємства є переплата з ПДВ?

Забігаючи наперед, скажу – нічого... Мовляв, «дякуємо вам, шановний платнику податків, що помились і сплатили більше, але далі ми самі знаємо, що робити з вашими грошима».

Реальна ситуація: підприємство випадково замість того, аби перерахувати кошти на свій електронний рахунок та збільшити ліміт для реєстрації ПДВ, перерахувало кошти до державного бюджету на рахунок, на який власне і сплачується цей ПДВ. Аби не втрачати час, підприємство цього разу вже правильно поповнює свій рахунок для реєстрації ПДВ... Реєструє всі необхідні податкові накладні, здає декларацію. Пересвідчується, що нічого не винне державі, і хоче повернути свої кошти, які були випадково сплачені...

І тут починається найцікавіше. Відповідно до ПКУ, повернення помилково сплачених до бюджету коштів відбувається виключно на електронний рахунок у системі електронного адміністрування ПДВ.

Ніби й непогано – якби не одне «але»: повернута сума не збільшує ліміт ПДВ... і жодним чином не впливає на можливість платника збільшити реєстраційний ліміт на цю суму.

Тадам!!!

А що ж нам говорить ПКУ? П.200-1.5 ст. 200-1 визначено, що кошти з електронного рахунку можуть бути використані лише на перерахування до держбюджету, або ж на погашення податкового боргу.

Якщо податкового боргу немає, то поверненню на поточний рахунок платника підлягає не весь залишок коштів на електронному рахунку, а лише різниця між сумою коштів на цьому рахунку і задекларованими податковими зобов'язаннями за поточний звітний період.

Отже, повернення переплати ПДВ на електронний рахунок платника збільшує залишок коштів на електронному рахунку, але не збільшує реєстраційний ліміт...

От і виходить, що гроші нібито є, але розпорядитись ними на власний розсуд підприємство не має права... Бо за нього це зробили (*«Сам дурень»: як держава «законно» відбирає ваші гроші // <https://blog.liga.net/user/nvoronitskaya-gaydak/article/40022>. – 2021. – 31.05).*

Юлія Бєлова, заступниця Голови Фонду державного майна України:

Для залучення сталих інвестицій в українську економіку Фонд державного майна України впроваджує і модернізує зручні та прозорі механізми розкриття інформації.

Ця важлива тема заслуговує на окрему увагу, тому цим дописом я розпочинаю серію блогів, в яких познайомлю вас із цифровими сервісами Фонду держмайна, які забезпечують можливість громадянам отримувати інформацію та послуги швидко, зручно та прозоро.

Цікавий факт: реєстр, в якому містяться активи держави, – Єдиний реєстр об'єктів державної власності, розпорядником та адміністратором якого є Фонд держмайна.

Разом із цим, щодо окремих об'єктів, переданих на приватизацію, не проводилася державна реєстрація права власності. Тому одним із важливих етапів підготовки об'єктів до приватизації є виготовлення технічної документації, внесення даних до Єдиного реєстру об'єктів держвласності, а також до Реєстру речових прав на нерухоме майно. Розпорядником останнього є Міністерство юстиції України, відомості до нього вносяться на підставі даних Фонду держмайна. Відбувається це тому, що зволікання суб'єктами управління з прийняттям рішення про передачу на приватизацію непрофільних державних активів погіршило їх технічний стан. Якщо така ситуація буде й надалі, то кількість об'єктів, що підлягають «ліквідації», збільшиться в рази. Тому вихід із цієї ситуації один – якнайшвидша підготовка активів до приватизації. У ньому обліковуються всі активи державної власності, починаючи з 2005 року. А це – більше мільйона різних за видами активів. Існує міф, що управляє всім державним майном саме Фонд держмайна, та хочу одразу його розвіяти: в Єдиному реєстрі об'єктів держвласності обліковуються активи, якими управляє більше 150 органів управління – це різні міністерства, відомства тощо. В управління Фонду передають окремо визначені Кабінетом Міністрів України активи і часто в занедбаному стані.

Саме тому облік та своєчасне оновлення інформації в Єдиному реєстрі об'єктів держвласності – це гарантія того, що об'єкти не будуть втрачені чи виведені з державної власності злочинним шляхом.

Для цього Фонд держмайна в пріоритетному порядку займається модернізацією Єдиного реєстру об'єктів держвласності. Якісний та сучасний реєстр – це дієвий інструмент в боротьбі з корупцією, зручність у користуванні та оперативне надання даних.

На сьогодні Фондом організовано співпрацю зі 152 суб'єктами управління та надано 57 тисяч адміністративних послуг «Надання інформації (відомостей або витягу) з Єдиного реєстру об'єктів державної власності» з метою проведення за спрощеною процедурою державної реєстрації прав державної та комунальної власності на об'єкти нерухомого майна, захисту майнових прав держави у судах тощо.

Інформація з Реєстру щоквартально оприлюднюється на офіційному сайті [Фонду держмайна](#).

Наразі команда Фонду держмайна працює над створенням на єдиній сучасній ІТ-платформі централізованого інформаційного ресурсу, в якому будуть обліковуватися всі активи держави з використанням геопросторових даних та їх транзакції (приватизація, передача в оренду та до комунальної власності тощо).

Такі важливі для держави реєстри повинні відповідати сучасним вимогам програмного забезпечення та технічної оснащеності. На жаль, раніше у Фонді державного майна не були спроможні забезпечити достатній ІТ-потенціал для актуалізації реєстрів у зв'язку із недостатнім фінансуванням, тому сьогодні маємо застаріле обладнання та програмне забезпечення.

Наша мета – покращити зручність доступу та прозорість отримання даних із реєстрів для всіх зацікавлених сторін.

Ми вже ефективно співпрацюємо з Transparency International Ukraine в напрямі управління держмайном, а саме розпочали проект, в рамках якого будуть здійснюватися заходи щодо модернізації Єдиного реєстру об'єктів державної власності. Також залучаємо донорські кошти, а також громадські організації, які діють в цій сфері та надають консультації стосовно структури даних, яка була б найбільш зручною та сучасною для відображення відомостей про все державне майно громадянам України.

Все це робиться з **метою модернізації Єдиного реєстру об'єктів державної власності, яка забезпечить:**

- ведення актуального обліку активів держави, зокрема об'єктів критичної інфраструктури та зручний доступ до даних за відповідними критеріями пошуку;
- ефективне управління активами та прозорість транзакцій з державними активами;
- створення основи для прийняття ефективних управлінських рішень щодо використання активів держави;
- відображення об'єктів на мапі з використанням геопросторових даних про об'єкт;
- оприлюднення відомостей з Реєстру на Єдиному державному порталі відкритих даних та на порталі «Дія»;
- зручність доступу для кожного громадянина до всіх даних щодо державного майна.

Попереду ще багато роботи, проте ми послідовно рухаємося до нашої мети та співпрацюємо з нашими партнерами з Мінекономіки, Мін'юсту, Держгеокадастру та Мінрегіону.

Та чи не найважливішим партнером в цьому проекті є профільне Міністерство цифрової трансформації, з яким ми співпрацюємо в рамках п'яти спільних програм, однією з яких є цифрова трансформація ведення Єдиного реєстру об'єктів державної власності.

На сайті Мінцифри кожен може отримати інформацію щодо проєктів цифровізації Фонду, яка постійно оновлюється. Фонд державного майна України робить все для того, щоб кожен українець отримував інформацію та послуги швидко та зручно, а Україна стала дійсно цифровою державою (*Цифровий інструментарій Фонду держмайна: створюємо зручні сервіси для кожного українця // <https://blog.liga.net/user/yubielova/article/39993>. – 2021. – 27.05*).

Алена Дегрик, генеральный директор ФК «Леогейминг Пей», CEO процессинговой компании LeoGaming:

За всеми преимуществами цифрового банкинга всегда стоит огромная работа по тому, чтобы сделать его безопасным, т.е. преодолеть страхи клиента и вызвать доверие.

В последние годы мы часто обсуждаем успех, перспективы, инновационность, удобство цифрового банкинга. Мы пользуемся им, а лучшие решения периодически мелькают в моем блоге, который я стараюсь вести как нерекламную площадку. Тем не менее, есть и обратная сторона медали. Сегодня мы обратим внимание именно на нее. Цифровой банкинг предоставил человеку не только обширный спектр возможностей, но и ряд проблем, с которыми обычный пользователь сталкивается каждый день.

Цифровая грамотность и «технический интеллект»

Начнем с важности «технологического интеллекта» юзера. Вообще, интересно наблюдать за поведением человека в Интернете. Например, за озадаченностью пользователей при отказе от имейл рассылки или же получении мошеннического сообщения о «выигрыше» в 1 000 000 грн. Удивительно, что проживая в век технологий, интернета и того же цифрового банкинга, количество мошеннических операций все равно достаточно высоко. Всему причиной – непонимание технологических процессов, которые и есть основой диджитал банкинга. Пользователям становится трудно, поскольку банки предлагают все свои услуги с помощью технологий и пытаются минимизировать взаимодействие через физические отделения, в то время как некоторые клиенты хотят избавиться от онлайн-хаоса. Именно поэтому мы в прошлом году поддерживали информационную кампанию регулятора «#ШахрайГудбай», в рамках которой банки и НФУ доносили до клиентов главные правила цифровой грамотности.

Режим «всегда онлайн» как норма работы

Каждый раз, когда клиент пользуется онлайн-сервисом, он или она полностью зависят от стабильности и эффективности системы. Возможность доступа к учетным записям, естественно, зависит от скорости работы Интернета. Точно так же, если серверы банка выйдут из строя или будут временно недоступны из-за планового технического обслуживания, вы не сможете получить онлайн или мобильный доступ к своей банковской информации. Продумать все эти моменты, учесть возможные риски и сбои,

чтобы их предотвратить – одна из важнейших задач, которая лежит на fintech-бизнесе.

Доверие как актив

Также важным фактором ставится наша потребность в доверии и стабильности. По данным [DataReportal](#) 62.9 % украинцев имеют банковский аккаунт, 15 % которых пользуются цифровым банкингом. Если же мы посмотрим на статистику Великобритании, одного из центров высоких технологий, то более четверти (27 %) взрослых британцев открыли счет в цифровом банке, что составляет 14 миллионов человек (2021 год). Но это по-прежнему только четверть населения, и она не обязательно используют его в качестве основного.

Нужно понимать, что эти 15 % – это не просто клиенты, которые имеют доступ к интернету и владеют одним из девайсов (ноутбук, смартфон) и экономят свое время на финансовый менеджмент. Это те, кто доверяет онлайн-сервисам. К счастью, этот процент растет с каждым годом, а потому доверие в этой системе – самый важный актив, ведь интернет-аудитория в Украине намного больше.

Конечно, большинство людей считают, что они могут доверять приложению или онлайн-сервису, если эти сервисы принадлежат их надежному стабильному банку. Доверие строится через доступ, поэтому стоит сформулировать универсальную стратегию успеха. Поэтому на каждое удобное техническое решение должен быть «человеческий» ответ, например, в виде техподдержки, которой можно не только звонить, но и написать в мессенджер. Которые будут на связи, даже когда клиент за границей и которые смогут решить нестандартную проблему, не описанную в Q&A разделе. Именно такой уровень сервиса ради роста доверия и создают fintech-проекты (*Обратная сторона цифрового банкинга, или какие трудности возникают у пользователя // <https://blog.liga.net/user/degrik/article/39874>. – 2021. – 14.05*).

Андрій Палкін, голова Ради арбітражних керуючих Дніпропетровської області, лідер політичної партії «Українці»:

Чи переконає влада гравців IT-ринку в серйозності своїх намірів.

Україна готується до реалізації масштабного проекту Дія City, що покликаний створити близькі до ідеальних умови для розвитку IT-сфери. Влада хоче цього досягти за рахунок створення спеціального екстериторіального правового режиму, де ключовим буде зміна моделі трудових відносин, зниження ПДФО та законодавчі гарантії безпеки бізнесу. Ініціатори проекту сподіваються, що все це допоможе збільшити частку високотехнологічних продуктів та послуг у загальному ВВП України до 10 %.

Фундамент реформи закладають три законопроекти, з яких поки ухвалений в першому читанні лише один – рамковий законопроект 4303. Він, зокрема, містить в собі нову систему взаємодії роботодавців та найманих

працівників в ІТ-бізнесі. Сьогодні підприємцям вигідно співпрацювати з ФОПами третьої групи, які сплачують 5 % єдиного податку і формально будучи підрядниками по суті є найманими працівниками. В разі укладання трудових договорів їм би довелося платити державі за цих людей до 18 % податку на доходи фізичних осіб, а також єдиний соціальний внесок – 22 % та 1,5 % військового збору.

Дія City передбачає збереження співпраці з ФОПами, але створює їм альтернативу – гіг-контракти. Згідно з ними, працівник зобов'язується особисто виконувати роботу, визначену роботодавцем, яка складається із завдань (гігів). Основним аргументом на користь їх запровадження є бажання надати працівникам соціальні гарантії (відпустка, лікарняні, право вийти в декрет). Адже ФОПи перебувають у «вільному плаванні» та не можуть розраховувати на підтримку, а в гіг-контрактах будуть прописані соцгарантії. А щоб стимулювати ІТ-компанії бути резидентами Дія City, інший законопроект 5736 знижує для гіг-працівників ПДФО з 18 до 5 %. Ставки решти «трудових» податків (ЄСВ і військовий збір) для гіг-працівників залишаються незмінними.

На ІТ влада також планує «обкатати» податок на виведений капітал, сплата якого сьогодні не передбачена українським законодавством. В законопроекті 5736 це названо «податком на прибуток підприємств за особливими умовами». В класичному варіанті податком на прибуток оподатковується операційний прибуток, але для резидентів Дія City податок за ставкою 9 % будуть стягувати лише з таких операцій:

- виплати процентів на користь нерезидентів;
- надання фінансової допомоги;
- безоплатне надання майна не платнику податку;
- інвестиції за межами території України;
- придбання або передача майна, робіт, послуг неплатнику податку – нерезиденту;
- виплата роялті в сумах перевищення ліміту.

Тобто фактично маємо податок на виведений капітал замаскований під особливості оподаткування податком на прибуток. Враховуючи, що для ІТ-бізнесу виведення коштів загалом є нетиповим, для нього це суттєва поступка з боку держави.

Ініціатори реформи в рамках Дія City імплементують в українське законодавство низку механізмів для венчурних інвестицій. Convertible loan – конвертація боргу в частку у статутному капіталі товариства; договір опціону – право придбати або продати у майбутньому базовий актив на умовах визначених на час укладення угоди; Liquidation Preferences – преференції для кредиторів і окремих учасників ТОВ в разі припинення ТОВ чи настання інших обставин; Liquidated Damages – компенсація можливих втрат, яка не потребує складного доведення в суді; Warranties & Indemnities – можливість встановлення компенсації на користь сторони, яка покладалась на неправдиві запевнення.

Ключовим є безпековий блок, який регулюється законопроектом 4305, що вносить зміни до Кримінального процесуального та Кримінального кодексів. Там прописані особливості здійснення кримінальних проваджень щодо резидентів Дія City. Після численних «масок-шоу», через які пройшли ІТ-підприємці, це може бути порятунком від силового тиску. Передбачається, що кримінально-процесуальні дії щодо резидентів Дія City будуть погоджувати з прокурором не нижче рівня прокурора області. А перевірки – з керівником або заступником керівника відповідного ЦОВВ. Впровадять обмеження на виїмку та арешт обладнання ІТ-компаній. Це можна буде робити лише у випадку, якщо такі дії не перешкоджають їхній господарській діяльності. Отримати дозвіл на обшук правоохоронцям буде складніше, до того ж посиляться відповідальність за перевищення службових повноважень. Проте, станом на сьогодні законопроект не отримав позитивних висновків від профільного Комітету і, очевидно, що до першого читання його зміст може змінитися. Тобто гарантії захисту ІТ-бізнесу від свавілля правоохоронців, які обіцяє держава, наразі є досить ефемерними та непевними.

Хто ж може бути резидентом Дія City? Автори реформи встановили низку критеріїв:

- Ті, хто здійснює діяльність у сфері інформаційних технологій (від розробки програмного забезпечення до кіберспорту);
- Чия удільна вага прибутку від цієї діяльності складає 90 %;
- Хто зареєстрований не менше двох років з дня подачі заявки;
- Хто має річний дохід не більше 7 млн. грн.;
- В чий компанії середня зарплата працівника складає не менше 1200 євро, а в штаті працює щонайменше 9-ть співробітників;
- Хто не підпадає під «негативні» критерії (від нерезидентів України до компаній-боржників та підсанкційних компаній).

В процесі підготовки і доопрацювання законопроекту 4303 гравці ІТ-ринку висловили багато зауважень, частину з яких таки врахували. Зокрема, встановили перехідний період від моделі ФОПів в трудових відносинах до моделі гіг-контрактів, зменшили функції Мінфцифри, бо в першому варіанті законопроекту міністерство надіялося правом самостійно вирішувати, кого включати, а кого виключати з реєстру резидентів Дія City. Скасована також умова для стартапів подавати при вході спеціальний бізнес-план.

Але залишилось немало нез'ясованих питань, які тривожать підприємців. Найголовніше – чи залишаться незмінними податкові ставки усі 15 років? Для діючої влади Дія City є важливим іміджевим проектом, бо з цим вони йшли на президентські та парламентські вибори. Проте що буде, якщо завтра прийдуть нові управлінці, для яких ІТ матиме другорядний інтерес і вони захочуть «поповнити бюджет»?

Довіра до нового проекту серед фахівців не надто висока. Ресурс [DOU.UA](https://dou.ua) провів з цього приводу дослідження та виявив, що 80 % опитаних виступають проти Дія City. Серед причин такого ставлення називають недовіру до профільного міністерства і побоювання, що втручання

держави в ІТ-сферу лише погіршить «правила гри». Експерти цілком резонно вказують, що зараз галузь росте на 20-25 % в рік і без державної допомоги. Ті ж, хто підтримують Дія City, сподіваються, що проект допоможе залучити до України дослідницькі центри (R&D) іноземних розробників програмного забезпечення.

При аналізі проекту Дія City кидається у вічі його разюча схожість з білоруським аналогом – Парком високих технологій (ПВТ). Це одночасно обнадіює і тривожить. ПВТ також формувався за рахунок привабливих податкових умов: 0 % ПДВ, 0 % податку на прибуток, 0 % офшорний збір, 9 % податок на доходи фізосіб, 35 % – соціальні внески.

В результаті проект мав разючий успіх. Минулого року частка Парку у ВВП Білорусі підвищилась до 4 %, резиденти на третину наростили відрахування до бюджету, створили більше 10 тис. робочих місць. Пільговий податковий режим для ІТ в Білорусі мав тривати до 2049 року, але вже цьогогоріч під приводом боротьби з коронавірусом ПДФО підвищили до 13 %. Таким чином, влада «передумала» і недотримала тих обіцянок, які давала на початку.

В Україні ризик такого сценарію ще більш високий, враховуючи, що кожна наступна влада оголошує попередню «злочинною» та починає скасовувати її рішення. В таких умовах важко спрогнозувати, що станеться за 15 років, на який розрахований проект Дія City. І його успіх чи невдача залежить від бажання держави підтримувати галузь за будь-якої політичної погоди і попри спокусу «викачати» з ІТ додаткові кошти для своїх потреб *(Дія City: довгострокова стратегія чи короткостроковий піар? // <https://blog.liga.net/user/apalkin/article/39814>. – 2021. – 05.05).*

Зарубіжний досвід

Спецслужбы Дании помогли Агентству национальной безопасности (АНБ) США следить за европейскими политиками, включая канцлера Германии Ангелу Меркель и министра иностранных дел (ныне президент ФРГ) Франка-Вальтера Штайнмайера.

По информации издания *Süddeutsche Zeitung*, в 2012–2014 годах датские спецслужбы предоставили американской стороне доступ на специальный пункт близ Копенгагена, откуда осуществлялась прослушка. С этой станции, как пишет газета, можно было получить доступ к подводным кабелям интернет-провайдеров.

Как пишет *Euronews*, слежка также велась за министерством иностранных дел и Минфином Дании, а также за компанией из военно-промышленного комплекса.

Датское правительство не знало о сотрудничестве своих спецслужб с американцами до 2015 года. Кабмину предоставили отчёт только после публикаций бывшего сотрудника АНБ Эдварда Сноудена: выяснилось, что Дания помогала США следить за политиками Германии, Франции, Норвегии, Нидерландов, Швеции. Скандал привел к отставке главы датской спецслужбы *Forsvarets Efterretningstjeneste*.

По данным немецкого телеканала *NDR*, в правительстве ФРГ заявили, что не были осведомлены о слежке. Представитель Меркель сообщил изданию, что канцлер узнала о слежке из прессы.

В конце 2014 года сообщалось, что на ноутбуке помощницы канцлера Меркель обнаружили вирус *Regin*, который разработан при участии американских и британских спецслужб.

В июне 2015 *WikiLeaks* [сообщил](#) о том, что АНБ шпионило за президентом Франции Франсуа Олландом и двумя его предшественниками на посту президента страны с 2006 по 2012 год. Телефонные разговоры французских лидеров прослушивались и записывались американской спецслужбой. А в августе 2015 ресурс [опубликовал](#) документы, в которых говорилось о слежке Агентства национальной безопасности США за официальными лицами и компаниями Японии. Также *Wikileaks* заявлял об аналогичной слежке АНБ за Германией и Бразилией.

В 2013 году Эдвард Сноуден раскрыл секретные сведения, подтверждающие слежку американских спецслужб за ведущими политиками и обычными людьми по всему миру, – АНБ и ЦРУ перехватывали электронную почту и переговоры в 60 странах в рамках программы *PRISM*. В сотрудничестве с разведкой уличены *Microsoft*, *Google*, *Yahoo*, *Facebook*, *Apple* и другие.

Семь лет спустя после этого апелляционный суд США постановил, что программа слежки являлась незаконной, а руководители американских

спецслужб, публично захищавши її, скривали правду. Однак к реабілітації Сноудена это не привело (*Стали известны подробности слежки АНБ США за канцлером Германии в 2012-2014 годах // <https://d-russia.ru/stali-izvestny-podrobnosti-slezhki-anb-ssha-za-kanclerom-germanii-v-2012-2014-godah.html>. – 2021. – 31.05*).

Принадлежащий Facebook мессенджер WhatsApp подал в суд на правительство Индии из-за новых правил для социальных сетей, которые, по мнению компании, «существенно подрывают» конфиденциальность пользователей сервиса, [пишет](#) The Guardian.

Правила «Руководство для посредников» и «Кодекс этики цифровых медиа» были приняты в феврале и вступили в силу во вторник 25 мая. Кроме прочего, они обязывают социальные сети удалять сообщения по запросам властей и раскрывать подробности об отправителях сообщений.

Шифрование сообщений в мессенджерах (помимо WhatsApp, сквозное шифрование сообщений поддерживают и другие сервисы, в частности, рекомендуемый Сноуденом для конфиденциальной переписки Signal и популярный в России Telegram), согласно новым индийским законам, должно быть удалено, а переписка пользователей обязана содержаться в «доступной для прослеживания» базе данных, чтобы власти могли идентифицировать отправителей контента, признанного незаконным.

Аудитория WhatsApp в Индии превышает 400 миллионов человек. Ранее администрация сервиса уже заявила, что не станет хранить данные пользователей. В иске, поданном в суд Дели, указывается, что новые интернет-законы неконституционны и нарушают право граждан на сохранение приватности (*Вика Рябова WhatsApp подал в суд на индийское правительство // <https://d-russia.ru/whatsapp-podal-v-sud-na-indijskoe-pravительство.html>. – 2021. – 26.05*).

Первым американским штатом, принявшим закон о штрафах для компаний вроде Facebook, YouTube и Twitter за постоянную блокировку публикаций политиков, участвующих в выборах, стала Флорида, пишет The New York Times.

Закон, подписанный в понедельник губернатором штата, стал ответом на блокировку аккаунтов бывшего президента США Дональда Трампа в Facebook и Twitter. Отныне во Флориде соцсетям запрещено блокировать кандидатов на выборную должность в государственные структуры штата более чем на 14 дней. За нарушение этого правила компании будут оштрафованы на 250 тысяч долларов за каждый день, когда нарушался закон.

Также закон устанавливает, что соцмедиаплатформы не имеют права запрещать новостным ресурсам писать комментарии к их собственным статьям, размещённым в соцсетях.

Согласно закону, платформы обязаны внятно пояснить, почему они решили отдавать приоритет одному контенту и запрещать (или негативно

маркировать) другой. Ещё они не могут отдавать предпочтение журналистским публикациям в зависимости от объёма текста. Пользователи имеют право подать в суд на соцсети в случае, если регулирующие правила такого рода применяются к контенту непоследовательно.

Одной из последних поправок в закон добавлено исключение для компаний, которые владеют тематическим парком или развлекательной инфраструктурой с территорией более 25 акров, то есть компаний вроде Disney и Comcast. Во Флориде имеется Walt Disney World Resort (Орландо) и Universal Studios Florida (принадлежит компании Comcast), каждый площадью больше 25 акров, это означает, что на онлайн-ресурсах Disney и Comcast цензура публикаций разрешена.

Подписывая закон, губернатор заявил, что жителям штата будет «гарантирована защита от элиты Кремниевой долины». «Если бигтех-цензоры вводят бессистемные дискриминирующие правила в угоду доминированию идеологии Долины, им придётся за это ответить», – сказал он *(Вика Рябова Флорида приняла закон о санкциях для соцсетей за цензуру публикаций // <https://d-russia.ru/florida-prinjala-zakon-o-sankcijah-dlja-socsetej-za-cenzuru-publikacij.html>. – 2021. – 25.05).*

Тестирование процедур по оперативному и эффективному киберкризис-менеджменту CySOPEX 2021 началось в среду в Евросоюзе, в тренировке принимают участие все страны-члены ЕС и Еврокомиссия, сообщает Агентство по сетевой и информационной безопасности Евросоюза (European Union Agency for Cybersecurity, ENISA).

Учения проводятся, чтобы проверить, насколько процедуры кризис-менеджмента стран ЕС адекватны в ситуациях масштабных международных киберинцидентов и киберкризисов. Проверяется, как происходит обмен информацией между всеми заинтересованными сторонами и насколько эффективна реакция на инциденты – как на техническом, так и на политическом уровнях.

CySOPEX 2021 – первые учения, организованные недавно образованной CyCLONe (Cyber Crises Liaison Organisation Network, примерный перевод – «сеть организаций для взаимодействия в связи с киберкризисами»), Португалией (в качестве председателя Совета ЕС и CyCLONe) и ENISA (действующей как аппарат, обеспечивающий CyCLONe) *(Вика Рябова Государства Евросоюза начали учения – отрабатывается быстрое реагирование на «киберкризисы» // <https://d-russia.ru/gosudarstva-evrosojuza-nachali-uchenija-otrabatyvaetsja-bystro-reagirovanie-na-kiberkrizisy.html>. – 2021. – 19.05).*

Народный банк Китая выпустил предупреждение об отказе от сделок в цифровой валюте – финансовым и платёжным организациям запрещено устанавливать цены или проводить операции с криптовалютами, сообщает MarketWatch.

В сентябре 2017 года китайский регулятор заявил о приостановке ICO в стране, так как этот финансовый инструмент «серьёзно угрожает стабильности финансовой и экономической системы страны». В январе 2018 правительство Китая выпустило документ с призывом к региональным органам власти «активно ориентироваться» на закрытие операций по майнингу». В том же году Народный банк Китая распространил запрет оперировать криптовалютами на иностранные онлайн-площадки.

Одновременно в КНР принимались действенные меры против майнинга криптовалют – если раньше страна была мировым лидером по этой части, то теперь желающие продолжать майнинг часто вынуждены переезжать за границу.

Запрет на обращение ничем не обеспеченных криптовалют, прежде всего Bitcoin, был частью подготовки ко введению цифрового юаня, законопроект о правовом статусе которого китайский ЦБ представил для общественного обсуждения в октябре 2020.

Эксперименты с цифровым юанем начались в Китае в конце 2019 года – в декабре представитель Народного банка Китая заявил о готовности к её тестированию. Особо отмечалось, что цифровой юань будет использоваться только для расчётов и не станет такой же «спекулятивной валютой», как Bitcoin или платёжная система Facebook Libra. Национальной криптовалюте Китая не потребуются обеспечение активами, сообщил представитель китайского Центробанка.

После напоминания китайского ЦБ стоимость биткоина упала на 7 %, также снизилась цена на другие криптовалюты, сообщает издание (*Центробанк КНР предупредил кредитные учреждения и платёжные системы о запрете криптовалют // <https://d-russia.ru/centrobank-knr-kreditnye-uchrezhdenija-i-platjozhnye-sistemy-predupredil-o-zaprete-kriptoaljut.html>. – 2021. – 19.05*).

Китайский телекоммуникационный гигант Huawei Technologies объявил о запуске программы по облегчению найма на работу и стажировки для студентов кенийского университета.

Более 30 рабочих мест и возможностей для стажировки будут доступны местной молодежи с углубленным обучением в области информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в рамках программы, которая также поддерживается одним из трех крупнейших операторов связи Китая компанией China Telecom.

Секретарь кабинета министров в Министерстве ИКТ Кении Джо Мучеру приветствовал сотрудничество с Huawei в интересах повышения цифровых навыков среди кенийской молодежи и ускорения реализации стремления страны стать центром экономики знаний.

Программа трудоустройства и стажировки для кенийских выпускников была запущена на ярмарке вакансий Huawei, которая состоялась практически

13 мая и была отмечена высокопоставленными правительственными чиновниками, руководителями отрасли и учеными.

Генеральный директор Huawei Кенуа Уилл Мэн сказал, что улучшение цифровых навыков кенийской молодежи является ключом к адекватной подготовке их к будущей работе, а также к увеличению их вклада в социально-экономические преобразования страны.

«С развитием технологий нам, как работодателям, необходимо убедиться, что мы продолжаем передавать навыки преподавателям и студентам, чтобы они были готовы к этой работе», – сказал Мэн.

Он сказал, что Huawei сплотилась вокруг проекта цифровой экономики Кении, основными столпами которого являются электронное правительство и торговля, основанная на технологиях (*Китайский гигант Huawei запустил программу стажировки кенийских студентов // <https://regnum.ru/news/economy/3270554.html>. – 2021. – 17.05*).

Узбекистан отправил письма в Facebook, Google, Mail.ru, «Яндекс» и другие компании, чтобы принудить их хранить персональные данные граждан на территории республики.

«Узбекистан отправил запросы в Facebook Inc (Facebook Messenger, Instagram, WhatsApp), Google (Google Messenger, YouTube), Mail.ru («ВКонтакте», «Одноклассники»), Microsoft Skype, Telegram, Tencent WeChat, TikTok, Twitter, Yandex («Яндекс.Такси», «Яндекс.Карты», «Яндекс.Мессенджер», «Яндекс.Деньги») для того, чтобы эти компании соблюдали законодательство и перенесли серверы, где хранятся персональные данные узбекистанцев, на территорию республики», – [отметили](#) в нижней палате парламента.

В Узбекистане в середине апреля вступили в силу новые поправки в законодательстве. В законе «О персональных данных» появилась новая статья 27-1 (Особые условия обработки персональных данных граждан Республики Узбекистан), отмечает издание.

В ней говорится, что «собственник и (или) оператор при обработке персональных данных граждан Республики Узбекистан с использованием информационных технологий, в том числе во всемирной информационной сети Интернет, обязан обеспечить их сбор, систематизацию и хранение в базах персональных данных на технических средствах, физически размещенных на территории Республики Узбекистан и зарегистрированных в установленном порядке в Государственном реестре баз персональных данных».

В парламенте отметили, что несмотря на то, что закон вступил в силу около месяца назад, видимых результатов пока нет (*Узбекистан потребовал от иностранных интернет-платформ хранить персональные данные граждан на территории страны // <https://d-russia.ru/uzbekistan-potreboval-ot-inostrannyh-internet-platform-hranit-personalnye-dannye-grazhdan-na-territorii-strany.html>. – 2021. – 13.05*).

Исполнительный указ президента США Джо Байдена, посвящённый новым мерам обеспечения национальной кибербезопасности, [опубликован](#) в среду на сайте Белого дома.

Документ содержит 11 разделов:

- Исходные установки.
- Снятие барьеров для обмена информацией об угрозах.
- Модернизация государственной кибербезопасности.
- Повышение безопасности цепочки поставок программного обеспечения.
- Учреждение наблюдательного совета по кибербезопасности (Cyber Safety Review Board).
- Стандартизация государственных сценариев реагирования на уязвимости и киберинциденты.
- Повышение качества обнаружения киберуязвимостей и инцидентов в государственных сетях.
- Совершенствование государственных возможностей по расследованию и ликвидации инцидентов.
- Системы нацбезопасности.
- Терминология.
- Общие положения.

В документе отмечается, что США противостоят постоянным и всё более изощрённым «киберкампаниям» – и предупреждение, обнаружение, оценка киберинцидентов, устранение их последствий «являются высшим приоритетом для национальной и экономической безопасности».

Упор сделан на обязанность руководителей, находящихся на государственной службе, обеспечить безопасность информационных систем, используемых в сфере их ответственности.

Среди необходимых мер указывается обязанность IT-подрядчиков правительства собирать данные об угрозах для государственных информационных систем и делиться ими; необходимость разработки правительственных планов внедрения «архитектуры нулевого доверия» (Zero Trust Architecture) и обновлению планов по переводу информационных систем в облачную среду; выработка критериев надёжности и создание механизма проверки на безопасность для коммерческого ПО, используемого в государственных информационных системах; создание наблюдательного совета по кибербезопасности (это поручено министру внутренней безопасности и генпрокурору, который задействуется как консультант). В наблюдательный совет должны войти представители власти (в том числе из Минобороны, Минюста, Агентства по кибербезопасности и безопасности инфраструктуры США CISA, АНБ и ФБР), а также гражданские юристы, включая подрядчиков правительства в сфере кибербезопасности.

В каждом разделе названы конкретные задачи, срок их исполнения и ответственные ведомства (*Вика Рябова Президент США подписал указ об обеспечении кибербезопасности // <https://d-russia.ru/prezident-ssha-podpisal-ukaz-ob-obespechenii-kiberbezopasnosti.html>. – 2021. – 13.05*).

Правительство Великобритании представило в среду проект закона об онлайн-безопасности (Online Safety Bill), [работа над которым шла с 2019 года](#).

Законопроект направлен на «защиту молодёжи и устранение расистских высказываний онлайн, с сохранением свободы самовыражения». Последнее подразумевает независимую журналистику и политические дебаты.

Главное внимание законопроект уделяет социальным сетям. Для них предусмотрены строгие санкции за удаление [противоправного контента](#), включая террористические материалы, сексуальное насилие в отношении детей и суицидальный контент.

Ofcom (Office of Communications, британское неправительственное агентство, регулирующее работу теле- и радиокompаний, а также почтовой службы), как и [предполагалось](#), наделяется правом штрафовать нарушителей на суммы до 18 миллионов фунтов, или 10 % глобального годового оборота компаний. Ofcom наделяется правом блокировать доступ к сайтам – нарушителям новых правил.

Правительство также заявило, что может представить ещё один законопроект, предусматривающий уголовную ответственность топ-менеджеров соцмедиаплатформ за несоблюдение закона.

Проект закона об онлайн-безопасности будет изучен комитетом законодателей, после чего его официально внесут в парламент (*Вика Рябова В Британии разработан правительственный законопроект об ответственности соцсетей за противоправный контент // <https://d-russia.ru/v-britanii-razrabotan-pravitelstvennyj-zakonoproekt-ob-otvetstvennosti-socsetej-za-protivopravnyj-kontent.html>. – 2021. – 12.05*).

Бывший президент США Дональд Трамп запустил «коммуникационный веб-сайт» для публикации сообщений «прямо со стола» экс-главы США.

Трамп был заблокирован в Twitter (навсегда), Facebook и YouTube (временно) после беспорядков в Капитолии в январе. С тех пор бывший президент США публикует заявления в виде пресс-релизов, которые теперь будут размещаться на новом веб-сайте.

Пользователи смогут ставить отметки «нравится» сообщениям, а также делиться ими в своих учётных записях Twitter и Facebook.

Старший советник Трампа Джейсон Миллер (Jason Miller) ранее заявлял, что будет запущена новая социальная сеть, но во вторник написал в Twitter, что новый сайт не является соцсетью. «В самое ближайшее время мы получим дополнительную информацию по этому поводу», – пообещал

Миллер *(Трамп запустил собственную онлайн-платформу // <https://d-russia.ru/tramp-zapustil-sobstvennuju-onlajn-platformu.html> . – 2021. – 05.05).*

Новітня бібліографія зарубіжних та вітчизняних досліджень з проблематики електронного урядування

Абрахимов, М., Кулакова, Л. Информационные технологии и государственное управление // *Annali d'Italia*. 2021. № 19-2. С. 9-12. В статье рассматриваются основные аспекты влияния информационно-коммуникационных технологий на взаимодействие основных экономических субъектов. Исследована система взаимодействия органов власти, бизнеса и населения посредством применения платформы электронного правительства. Рассмотрены основные доминанты коммуникации.

Арсенович, В. В. К вопросу о цифровом государстве как новом этапе развития концепции электронного государства // Вопросы совершенствования системы государственного управления в современной России. Ежегодный международный сборник научных статей.. Москва, 2021. С. 23-29. Динамически изменяющийся мир выдвигает новые требования к государственному управлению. Граждане ожидают, что правительственные органы предоставят им услуги быстро, эффективно и прозрачно. В связи с этим актуальны вопросы внедрения в практику государственных органов информационно-коммуникационных технологий, которые обеспечат эффективное взаимодействие органов власти и граждан.

Багдасаров, Б. М., Охотников, И. В., Сибирко, И. В. Перспективы развития электронного государственного управления в условиях цифровой трансформации // *Modern Economy Success*. 2021. № 1. С. 221-228. Цель исследования – проанализировать явление электронного правительства и особенности, проявляющиеся в его российской концепции, с учетом современной ситуации. Концепция построения электронного правительства имеет значительный потенциал развития, проблемы, имеющиеся в ее реализации, носят исключительно временный характер, являясь показателями роста общественной востребованности этой инициативы. Формат электронного правительства не является дополнением к основному, выпестованному историей развития человеческой цивилизации формату, или его заменой. Инициатива по созданию электронного правительства, пересекаясь с актуальными сейчас в мировом масштабе концепциями глобализации представляет собой часть реализации идеи мирового правительства, предполагающую унификацию юрисдикций, концентрацию властных полномочий в одном глобальном центре силы. Методологическую основу исследования составляют такие методы, как исторический, описательный, сравнительный: анализ и синтез. Теоретическая значимость работы заключается в формировании современного подхода к пониманию особенностей такого явления, как электронное правительство, исследовании потенциала этого общественного явления, его возможностей, выявлении основных проблем ее развития, анализе возможных путей их решения. Практическая значимость работы определяется комплексным системным изучением и анализом особенностей феномена электронного правительства, путей его развития и оптимизации, а также затруднений, возникающих на современном этапе его деятельности. По итогам проведенной работы возможно констатировать, что электронное правительство есть, по сути, новое явление в общественных отношениях, основанное на

применении IT-технологий и направленное на изменение традиционных алгоритмов взаимодействия общества и власти в системе государственного управления.

Басюк, О. П. Цифрові платформи як наступний щабель в розвитку державного управління // Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє : зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2021. С. 469-473.

Гарас, Л. Н., Лебедь, Н. И. Австрийский опыт реализации электронного правительства на современном этапе // Modern Science. 2021. № 5-1. С. 369-374. Данная статья посвящена анализу опыта реализации программы электронного правительства в Европе на примере Австрии. Отмечается устойчивость глобальной тенденции на внедрение в процесс государственного управления информационно-коммуникационных технологий. Акцентируется внимание как на положительных, так и на негативных последствиях внедрения «e-Government». Подчеркивается, что в Австрии на современном этапе получает реализацию парадигма «m-Government», предполагающая доступ к государственным услугам посредством мобильного телефона, что предоставляет возможность углубления коммуникации по линии «власть-гражданское общество».

Гринь, Д. В. Роль соціальних мереж у діяльності органів публічної влади // Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє : зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2021. С. 474-477.

Сфімов, Є. О. Застосування цифрових технологій при взаємодії влади і бізнесу в процесі трансферу технологій // Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє : зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2021. С. 477-479.

Исаева, К. В. Основные критерии электронно-цифровой цивилизации // Миссия конфессий. 2021. Т. 10, № 1 (50). С. 63-66. В статье проанализированы основные вызовы сегодняшнего дня, диктующие новые модели поведения человека и, как следствие, способы социального управления. Эти вызовы брошены новым этапом в развитии человечества – наступлением электронно-цифровой цивилизации. Большие данные (Big Data), Цифровая экономика (Digital Economics), Электронное правительство (e-Government), Искусственный интеллект (AI), Цифровое телевидение, «Индустрия 4.0.» и многое другое – продукт электронно-цифровой цивилизации. Еще вчера мы бесконечно говорили о традиционных методах управления и повсеместной глобализации, однако, уже сегодня это становится неактуальным. Быстро меняющаяся картинка повседневности, резко трансформирующиеся модели поведения и способы управления, и качественно отличающиеся новые продукты современности заставляют человека изучать новые, малоизвестные социальные процессы. Такое изучение требует научной обоснованности изучаемых процессов. Что мы называем электронно-цифровой цивилизацией? В статье принята попытка определить, что современная социология понимает под электронно-цифровой стадией развития человека и каковы ее основные критерии. На основании ряда социологических теорий и концепций, а также результатов современных социально-экономических исследований автором описаны основные критерии электронно-цифровой цивилизации, знание которых позволяет упростить задачу

нахождения эффективных методов управления обществом, отвечающих вызовам современности.

Кисляков, А. С., Чернышева, Т. К. Сравнение стратегий формирования электронного правительства в развитых и развивающихся странах (на примере Финляндии И Индии) // Аудиторские ведомости. 2021. № 2. С. 227-231. Настоящее исследование посвящено сравнению стратегий формирования электронного правительства в развитых и развивающихся странах на примере Финляндии и Индии. В работе проведен историко-сравнительный анализ внедрения электронного правительства в системы государственного управления рассматриваемых стран. В ходе исследования авторы пришли к выводу, что грамотно выстроенные стратегии электронного правительства вне зависимости от типа страны могут стать катализатором повышения производительности труда, ускоряя предоставление гражданам преимуществ новых технологических решений. В заключение авторы сформулировали ряд рекомендаций для укрепления потенциала для разработки, внедрения и обслуживания электронного правительства.

Кобзев, І. В., Горелов, Ю. П. Цифрові технології розвитку публічного управління // Публічне управління ХХІ століття: погляд у майбутнє : зб. тез ХХІ Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021. С. 463-465.

Краснопольська, Т. М., Милосердна, І. М. Цифрові технології в механізмі взаємодії громадянського суспільства та держави // Актуальні проблеми політики. 2021. № 67. С. 68-74. У статті розглянуто сутність громадянського суспільства та його трансформацію в умовах активного розвитку інформаційних технологій. Визначено критерії ефективності громадянського суспільства через функції останнього. З'ясовано роль мережі Інтернет та соціальних мереж і новітніх цифрових технологій в налагодженні та розвитку взаємодії інститутів держави та громадянського суспільства. Визначено принципи механізму взаємодії держави та громадянського суспільства та досліджено п'ять рівнів такої взаємодії, а саме: рівень комплексного аналізу проблеми, рівень розробки системи заходів і проектів програм, рівень прийняття рішень, рівень реалізації спільно прийнятого рішення та рівень контролю і перевірки виконання рішення, оцінки ефективності взаємодії сторін. Проаналізовано особливості цифрових інструментів, що використовуються на кожному рівні. Обґрунтовано, що завдяки мережі Інтернет політичні процеси і управління набули нового змісту і зумовило появу нових суб'єктів громадянського суспільства – мережевих спільнот, які сприяють формуванню «мережевого громадянського суспільства», метою якого є спілкування в режимі он-лайн для вирішення існуючих соціальних проблем. До головних характеристик мережевого громадянського суспільства віднесені відкритість і спонтанність. Визначено, що під впливом мережевих технологій формується open space-простір, в якому відкриваються нові можливості для розвитку громадянського суспільства (подолання відчуженості, нерозвиненості комунікацій та ін.). Доведено, що перенесення громадських структур у віртуальний простір сприяє більш продуктивній взаємодії органів влади та громадян на основі «цифрової демократії», практичним вираженням якої стала технологія «GOV 2.0» або «уряд 2.0», яка ґрунтується на принципі відкритості влади та участі громадян в прийнятті рішень на всіх рівнях. Показано, що ця технологія реалізується через прихід чиновників в соціальні мережі і блогосферу, просвіту спільнот, доступ до чинних законів та законопроектів в режимі он-лайн та інші практики. З'ясовано, що в

останні роки все більшої популярності набувають такі практики, як Network Democracy («мережева демократія»), Social Bar, Global Voices Online та інші.

Кривцун, Д. Ю. Практика надання адміністративних послуг в Естонії // Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє : зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021. С. 480-482.

Кудь, А. А. Суспільне урядування на основі блокчейн: запит на оновлене публічне управління чи на підтримку старих стандартів? // Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє : зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021. С. 482-486.

Куц, Б. Ю. Електронне врядування як напрям демократизації суспільства // Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє : зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021. С. 487-490.

Лавицкая, М. И. Зарубежный опыт правовой регламентации функционирования электронного правительства // Государственная власть и местное самоуправление. 2021. № 5. С. 50-54. Стаття посвящена изучению зарубежного опыта правовой регламентации функционирования электронного правительства. Автор пришел к выводу, что в целом ряде государств приняты специальные законы, посвященные внедрению электронного правительства. Однако в разных странах при правовой регламентации электронного правительства основные акценты приоритетности внедрения его элементов определяются по-разному. Большинство стран, активно продвинувшихся по пути организации электронного правительства, осуществляют координацию этого процесса путем создания специального надведомственного, а не межведомственного органа.

Лазор, О. Д., Лазор, О. Я., Яременко, О. І. Електронна публічна адміністрація: рефлексії для роздумів // Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє : зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021. С. 33-38.

Мельникова, К. І., Мельников, О. С. Розвиток системи публічних закупівель на основі цифрових технологій // Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє : зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021. С. 466-469.

Нестеренко, В. О. Напрями організації взаємодії складових сектору безпеки і оборони держави в системі електронного міжвідомчого документообігу // Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє : зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021. С.494-497.

Пигарева, С. П., Перова, М. В. Системы электронного документооборота как фактор развития электронного правительства // Тенденции развития науки и образования. 2021. № 72-1. С. 95-98. В данной статье рассматривается развитие концепции электронного правительства, а также его взаимосвязь с системами электронного документооборота и их совершенствованием. Проанализированы существующие предложения по внедрению СЭД в систему оказания государственных услуг и межведомственного взаимодействия. Сделаны выводы о роли СЭД как фактора развития ЭП.

Савон, К. В. Поняття «діджиталізація» в контексті цифрового уряду // Актуальні проблеми політики. 2021. № 67. С. 107-111. У статті досліджено поняття «діджиталізація», «автоматизація», «оцифровка даних», «цифрова трансформація», «електронне урядування» та «цифрове урядування». «Діджиталізація» стосується всіх сфер суспільного життя та означає новий підхід до управління державою, бізнес-структурами та комунікацією. Процес автоматизації пов'язаний з певним переходом даних в електронну форму. Таким чином, можна вважати, що це частковий процес, який не змінює сутності явища. Встановлено, що оцифровка даних є частиною процесу автоматизації. Зроблено висновок про ототожнення понять «діджиталізація» та «цифрова трансформація». Проаналізовано проект президента України В. Зеленського «Держава у смартфоні». Крім того, окрема увага у статті приділяється СДТО – посаді керівника цифрової трансформації у виконавчих органах державної влади в Україні. Наведено дані про місце України в дослідженні ООН щодо Електронного урядування за 2020 рік. Проаналізовано, які країни досягли найкращих результатів у електронному урядуванні та в яких країнах можна брати участь у виборах онлайн. Досліджена законодавча база України у регулюванні електронного урядування та наведено саме визначення поняття «електронного урядування». Поняття електронного урядування та електронної демократії були зіставлені у цій статті та визначена ієрархія між ними. Проаналізовані певні проблеми та позитивні трансформації в електронному урядуванні в Україні та наведено інформацію щодо відсутності поняття цифрового уряду в українському правовому полі. Надано визначення терміна «цифрове урядування» та наведено ключові відмінності порівняно з електронним урядуванням. Наведено ключові, на думку автора, пропозиції ООН щодо пришвидшення темпів цифрового урядування та цифрової трансформації держав. Зроблено висновок про недостатню ефективність побудови іміджу України як електронної держави у соціальних мережах через низьку цифрову гра-мотність серед населення та нерівномірне покриття Інтернетом по всій території України. Окремою проблемою залишається непоінформованість громадян щодо освітніх програм в Україні у сфері цифрових навичок.

Санакоєва, Н. Д. Пріоритети державної політики в інформаційній сфері: електронне урядування // Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції 28 квітня 2021 р., м. Запоріжжя [Електронний ресурс] / В.Л. Погребна, В.М. Попович, Н.В. Островська, О.О. Турба та ін. Електрон. дані. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2021. С. 181-184. Із розвитком інформаційно-комунікаційних технологій із метою розширення можливостей участі громадян у процесі державотворення та державного управління пріоритетним напрямком для розвитку державної політики в інформаційній сфері є розвиток е-урядування і все більше застосовуються інструменти електронної демократії. Мета цієї наукової розвідки – з'ясувати пріоритетні напрямки реалізації електронного урядування в Україні у 2021 році.

Автор вважає, що цифрове урядування в Україні сьогодні перейшло на новий рівень та використовує модель «управління для задоволення потреб громадян». Констатуємо, що впродовж 2019-2020 років Україна значно покращила рейтингові позиції щодо рівня розвитку електронного урядування, відбулося це з декількох причин – створення окремого Міністерства цифрової трансформації, яке опікується реалізацією концепції розвитку електронного урядування, розробкою застосунку «Дія». Виникнення та популяризація концепції цифрового урядування вкотре доводять важливість ухвалення Закону «Про електронне урядування в Україні».

Сейдаметова, З. С. Универсальные технологии и некоторые индикаторы готовности стран к INDUSTRY 5.0 // Информационно-компьютерные технологии в экономике, образовании и социальной сфере. 2021. № 1 (31). С. 76-86. В статье представлены примеры универсальных технологий, существенно повлиявших на технологическое развитие общества. Проанализировано развитие общества в разрезе промышленных революций, а также сопоставлены четвертая и пятая промышленные революции. Выделены некоторые индикаторы, определяющие готовность информационного общества к пятой промышленной революции: eGov, ICI, EPI.

Скурко, Е. В. Электронное государство: проблемы формирования «цифрового гражданина» и преодоления цифрового неравенства // Социальные и гуманитарные науки. Отечественная и зарубежная литература. Серия 4: Государство и право. Реферативный журнал. 2021. № 2. С. 144-153. Анализируются роль международных организаций, государств и точки зрения ученых-правоведов на развитие электронного государства, проблемы формирования «цифрового гражданина» и преодоления «цифрового неравенства» в обществе.

Толикова, Е. Э., Шляхтина, И. А. Международные методики оценки влияния информационных технологий на развитие государственных сервисов и инфраструктуры // Международный журнал гуманитарных и естественных наук. 2021. № 4-3 (55). С. 99-103. Статья посвящена рассмотрению методик оценки развития информационно-коммуникационных технологий в рамках международного подхода к анализу государственных сервисов и инфраструктуры, а так же в аспекте механизма обеспечения финансовой безопасности на глобальном уровне. В качестве основных показателей ИКТ были рассмотрены: индекс развития электронного правительства, индекс готовности стран к сетевому обществу, индекс экономики знаний.

Фесенко, Г. Г., Фесенко, Т. Г. Електронне управління містом: пошук траєкторії підвищення Е-зрілості // Інформаційні технології: теорія і практика: Тези доповідей III-ї Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, 2020 р., м. Харків) [Електронний ресурс] / Редкол. : М. В. Новожилова, І.О.Яковлева, Г. Л. Козіна, Г.В. Бакурова, Т.А. Желдак. Електрон. дані. – Харків : ХНУМГ імені О.М.Бекетова, 2020. С. 96-98.

Фісенко, Н. В. Щодо питання упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність органів публічної влади // Публічне

управління XXI століття: погляд у майбутнє : зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021. С. 500-503.

Шаульський, М. І. Сучасні інформаційні технології в системі органів виконавчої влади України // Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє : зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021. С. 503-506.

Ядров, А. Л. Впровадження електронного урядування в Сполучених Штатах Америки // Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє : зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021. С. 506-509.